

Kim Karvonen & Julius Piironen

ERITYISLUKION TARJOAMA TUKI ITSEOPPINEELLE MUSIIKIN HARRASTAJALLE

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijät	Kim Karvonen & Julius Piironen
Työn nimi	Erityislukion tarjoama tuki itseoppineelle musiikin harrastajalle
Toimeksiantaja	Savonlinnan Taidelukio
Vuosi	Marraskuu 2021
Sivut	53 sivua, liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja	Jaakko Pitkänen

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä tutkittiin Savonlinnan Taidelukion tarjoamaa tukea itseoppineina opintonsa aloittaneille musiikkilinjan opiskelijoille. Savonlinnan Taidelukion pääsyedellytyksenä ei ole aiempia musiikkiopintoja. Tämän vuoksi musiikkilinjan opiskelijat aloittavat opintonsa hyvin erilaisista lähtötilanteista ja heidän tuen tarpeensa ovat hyvin moninaisia.

Tutkimusongelmaksi muodostui, kuinka nuoret muusikot haluavat tulla tueksi. Opinnäytetyön tutkimusote oli laadullinen ja aineisto kerättiin teema-haastatteluin, jotka toteutettiin etäyhteyksin kuudelle musiikkilinjan 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijalle. Haastatteluaineiston sisältöanalyysi tehtiin aineistolähtöisesti.

Haastateltavat kokevat, että Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan opetus on yksilöllähtöistä ja opiskelijoiden eri lähtötasot huomioivaa. Savonlinnan Taidelukion oppilaat ja opettajat muodostavat yhdessä kannustavan ja tukevan yhteisön, jossa oppilaat uskaltavat tarttua uusiin haasteisiin.

Suurimpana haasteenaan opiskelijat kokevat musiikin teorian. Opiskelijat kaipaavat käytännönläheisempää teorian opetusta esimerkiksi osana oman musiikkikappaleen säveltämistä. Myös tapahtumatuotannossa, markkinoinnissa sekä oman osaamisen tuotteistamisessa kaivataan lisää tukea.

Opiskelijoita tulee auttaa omien vahvuuksien löytämisessä, sillä niiden tunnistaminen ja sanoittaminen on usein haastavaa. Harrastuksessa tulee ylläpitää spontaneja sekä leikkilisiä piirteitä, jotta tekeminen säilyy mielekkäänä. Nuorisotyössä käytettävää myönteisen tunnistamisen menetelmää voidaan hyödyntää laajemmin harrastuksen tukemisessa myös oppilaitosympäristössä. Savonlinnan Taidelukio voi hyödyntää tuloksiamme toimintansa kehittämisessä. Tuloksemme ovat hyödynnettävissä myös muissa oppilaitoksissa, joissa järjestetään musiikillista opetusta.

Asiasanat: taidelukio, nuoret, harrastajamuusikot, tukeminen

Degree	Bachelor of humanities
Authors	Kim Karvonen & Julius Piironen
Thesis title	How Savonlinna senior secondary school of arts and music supports its self-taught students
Commissioned by	Savonlinna Senior Secondary School of Arts and Music
Time	November 2021
Pages	53 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Jaakko Pitkänen

ABSTRACT

The aim of the thesis was to study how the Savonlinna Senior Secondary School of Arts and Music supports its music students who started without previous formal studies in music. There are no entrance requirements for formal music studies. Therefore, music students start their studies on very different starting points and they have different kind of need for support.

The research method of the thesis was qualitative research. The research material consists of six theme interviews that were conducted with second-year and third-year students. The research material was analysed using material-based content analysis.

Savonlinna Senior Secondary School of Arts and Music is able to provide individualized music education that takes students' different starting levels into account. Students and teachers create a supporting and encouraging school community where students can safely face new challenges as for example performing in front of a live audience for the first time. Students had difficulties with music theory because it was something they had no or very little previous experience of.

The most unexpected matter was how rarely interviewees expressed their personal goals in music. Music was seen more like a skill rather than a tool to express themselves. Most interviewees described music as a hobby and only two thought of music as a possible career in the future.

Savonlinna Senior Secondary School of Arts and Music got up-to-date information about their students so that they can meet their very different needs. The students expressed development ideas for example how music theory could be connected better to writing their own music. Students could also use more information about event management and marketing.

Keywords: youth, music, hobby, support

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	MUSIIKIN JA MUSIKAALISUUDEN RAKENNUSAINEET.....	7
2.1	Ääni ja kuulojärjestelmä.....	7
2.2	Musiikki ja musikaalisuus.....	8
2.3	Aiempia tutkimuksia musiikista ja musikaalisuudesta.....	10
3	HARRASTAMINEN JA SEN TUKEMINEN.....	11
3.1	Miksi harrastamme?.....	11
3.2	Harrastamisen myönteinen tunnistaminen.....	14
3.3	Musiikkiharrastuksen synty – innostuksesta ylläpitämiseen.....	15
3.4	Aiempia tutkimuksia musiikkiharrastuksesta.....	17
4	LUKIO.....	18
4.1	Erityis- ja taidelukiot.....	18
4.2	Savonlinnan Taidelukio.....	19
4.3	Aiempia tutkimuksia erityislukioista.....	20
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	20
5.1	Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko.....	20
5.2	Tutkimuskysymykset.....	21
5.3	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä.....	22
5.4	Aineistonkeruun toteutuminen.....	24
5.5	Aineiston analyysimenetelmä.....	25
5.6	Aineiston analyysi.....	26
6	TULOKSET.....	27
6.1	Harrastuksen synty ja ylläpitäminen.....	27
6.2	Erilaiset tuen näyttäytymisen muodot Savonlinnan Taidelukiossa.....	30
6.3	Pitääkö musiikkia harrastaa oikein?.....	34
7	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	36
7.1	Tiivistys tutkimustuloksista.....	36

7.2	Pohdinta ja johtopäätökset	37
7.2.1	Musiikkilinjan opiskelijoiden tuen tarpeet	37
7.2.2	Savonlinnan Taidelukion vaikutus harrastamiseen	40
7.2.3	Opiskelijoiden kokemuksia musiikkiharrastuksesta	42
7.3	Tutkimuksen luotettavuus	46
7.4	Jatkotutkimusehdotukset	48
LÄHTEET	50

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

1 JOHDANTO

Amatööri. Sana, joka on peräisin latinankielisestä verbistä, *amare*. Amatööri -termi on saanut vuosien valossa varsin negatiivisia merkityksiä kulttuurisamme, mutta mitä se tarkoittaa? Alun perin *amatöörillä* tarkoitettiin henkilöä ja harrastajaa, joka rakastaa sitä, mitä tekee. (Leino 2013, 159–160.) Voisi ajatella, että asiantuntemusta syntyy syvemmistä merkityksenannoista tekemään asioita kohtaan. Olemmehan itsekkin, tämän opinnäytetyön tekijät, varsinaisia *amatöörejä*. Musiikin harrastajia, jotka välittävät harrastuksestaan mitaamattomalla tavalla ja jatkavat harrastamista vuodesta toiseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, kuinka taideaineisiin painottuneen Savonlinnan Taidelukion musiikkilinja tukee itseoppineina opintonsa aloittaneita opiskelijoitaan sekä miten opinnot ovat vaikuttaneet heidän harrastamisensa luonteeseen. Henkilön lähtökohdat ja tarpeet harrastamiselle sekä henkilön taustat vaikuttavat siihen, millä tavoin haluaa itseään toteuttaa. Tästä syystä alkujaan itseoppineiden musiikin harrastajien tuen tarpeet ovat vaihtelevia ja monimuotoisia. Itseoppineella tarkoitamme tässä opinnäytetyössä sellaista opiskelijaa, jolla on vähän tai ei laisinkaan aiempaa kokemusta muodollisesta musiikinopiskelusta esimerkiksi musiikkiopistossa käytyjen teoria- tai soittotuntien muodossa. Tavoitteena on tuottaa haastatteluin ajankohtaista tietoa, jonka avulla Savonlinnan Taidelukio saa vahvistusta koskien omaa toimintaansa. Opinnäytetyömme on laadullinen ja sen aineisto koostuu kuudesta teemahaastattelusta, jotka on analysoitu aineistolähtöisesti. Opinnäytetyöprosessi aloitettiin syksyllä 2020 ja prosessi saatettiin loppuun syksyllä 2021.

Musiikki on merkittävässä osassa kummankin opinnäytetyöntekijän elämässä. Musiikkiharrastus on tarjonnut upeita kokemuksia sekä oppeja, joista on ollut hyötyä mitä erinäisimmissä tilanteissa. Musiikki on myös yhdistänyt ja sen ympärille on muotoutunut perheen kaltaisia yhteisöjä. Se on myös väline, jonka avulla voi ilmaista itseään, ja jota ilman ei pystyisi elämään. Yksi musiikkiharrastuksen monista hienouksista on se, että sen harrastamiseen ei nähdäksemme ole oikeaa tai väärää tapaa. Tapoja voi sen sijaan sanoa olevan yhtä monta kuin on harrastajiakin. Vaikka tässä opinnäytetyössä harrastamista ja harrastuneisuutta tarkastellaankin musiikin kannalta, monet asiat pätevät ja

ovat sovellettavissa moniin muihinkin harrastuksiin. Lukijan ei siis tarvitse itse olla musiikin harrastaja saadakseen tästä opinnäytetyöstä mielekkäitä oivalluksia. Rakkaudesta lajiin, oli laji sitten mikä hyvänsä.

2 MUSIIKIN JA MUSIKAALISUUDEN RAKENNUSAINEEET

2.1 Ääni ja kuulojärjestelmä

Musiikki pohjautuu ääni-ilmiöön, jota koetaan kuuloaistin avulla. Kyse on aineettomasta ilmiöstä, jota ei voi juurikaan koskettaa, haistaa, maistaa tai nähdä. Tähän aiheeseen on mielestämme tärkeää syventyä, jotta ymmärtäisimme paremmin musiikkia kokonaisuutena sekä ne perusasiat, jotka tekevät musiikista musiikin.

Ääni on ilmiö, joka kuljettaa energiaa ja informaatiota väliaineessa. Ääni ei voi kulkea tyhjiössä. Äänen ominaisuuksiksi voidaan lukea esimerkiksi taajuus eli värähdysluku, amplitudi eli voimakkuus, sointiväri, nopeus ja harmoninen sisältö. Ääntä voidaan lukea värähtelytaajuuksina, eli hertseinä. Nuorilla ihmisillä kuuloalue on yleensä noin 16–20 000 hertsiä. (Lehtiranta 2020, 37.) Ihmisen kuulojärjestelmä muuntaa äänen, eli värähtelyn, ilmanpaineen vaihtelun sekä kineettisen energian mekaaniseksi värähtelyksi ensin ulko-, väli- ja sisäkorvassa. Tärykalvo värähtelee äänen taajuuden ja voimakkuuden mukaan. Sisäkorvassa muuntuneet sähköiset impulssit kulkevat hermostoa pitkin aivoihin. (Lehtiranta 2020, 37; Huotilainen 2010, 47–49.)

Ääni on sikiölle kokonaisuudessaan fyysinen kokemus, joten se säilyy muistissa lapsena ja aikuisena. Sikiö harjaantuu varhain tulkitsemaan äidin äänenkorkeutta. Näin ollen puheella, kuten muillakin äänillä on jo aikaisessa vaiheessa viestinnällinen tarkoitus. Puheen ja melodian äänenkorkeudella on vaikutusta siihen, ottaako ihminen vastaan informaatiota. Siksi kanssakäymisessä on olennaista ottaa huomioon se, kuinka käytämme ääntämme. Ihmisen ensimmäinen akustinen ilmaus on yleensä syntymän jälkeinen parkaisu. Syömisen aiheuttama nautinto ja mielihyvä synnyttävät vauvassa muminaa, joka on yksi ihmisen varhaisista äänielämyksistä. Toinen esimerkki varhaisesta äänielämyksestä on äidin hyräily nukuttaessa lastaan. Liikkeen ja äänen merkitys lapsen kehitykselle ovat yhtä tärkeitä. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 33–35.)

2.2 Musiikki ja musikaalisuus

Musiikki on esteettisesti järjesteltyä ja laadullistettua ääntä, sekä hiljaisuutta ja taukoja. Musiikin kokeminen pohjautuu äänivärähtelyihin. Musiikin kontekstissa taajuutta eli värähdyslukua vastaa fysikaalisesti sävelkorkeus. Musiikkiinformaation keskeinen alue on 30–16 000 hertsiä. Musiikissa kohtaavat laadulliset ja kokemukselliset tekijät eli kuultu musiikki sekä mitattavat ja määrälliset tekijät eli musiikin matematiikka. (Lehtiranta 2020, 14, 20, 37, 101.)

Musiikki koostuu erilaisista struktuureista, joita ovat tempo, sävellaji, voimakkuus, sävelkorkeus, harmonia, tonaalisuus ja rytmi. Musiikilliseen kokemukseen vaikuttaa lähes aina useampi kuin yksi näistä tekijöistä. Kuitenkin tempo ja sävellaji ovat tutkimuksissa nousseet ensisijaisiksi tekijöiksi musiikin arvioinnissa sävelkorkeuden, harmonian ja rytmin tullessa ensisijaisten tekijöiden jälkeen. Musiikki on monimutkainen ilmiö, jossa yksikin sävel sisältää runsaasti tietoa. Perustavanlaatuisesti ajateltuna musiikki vaikuttaa fysiologisesti, emotionaalisesti, syvähenkisesti, terapeuttisesti sekä mentaaliseesti. (Lehtiranta 2020, 25, 100; Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 38–40.)

Tieteenala, joka tutkii musiikin havaitsemista ja muusikkouteen liitettäviä aivo-toimintoja suunnitelmallisesti on varsin uusi (Tervaniemi 2010, 57). Musikaalisuuden tutkimisen kannalta parhaimmassa, mutta epärealistisimmassa asemassa pitkittäistutkimuksen kohteena olisi vastasyntynyt, josta tiedettäisiin kasvavan huippumuusikko ja jonka elämää seurattaisiin ja tarkasteltaisiin kymmeniä vuosia. Vaatimuksena tutkimukselle olisi suuri otanta, sillä vain harva lapsi aloittaa musiikkiharrastuksen, saati sitten kehittyä soittamisen mestariksi. (Davidson ym. 2004, 190.) Lisäksi musikaalisuuden määrittelystä tekee erityisen haastavaa se, että musikaalisuus ei ole olemassa yhtenä kokonaisuutena, joka olisi tutkimuksella suoraan löydettävissä. Jokseenkin varmaksi on todettu myös, että musiikillisen tapahtuman yhteydessä mielessä tapahtuu lisäksi asioita, jotka ovat ei-musikaalisia. (Karma 2010, 356–357.)

Vuosikymmenten kuluessa musiikista nousee esiin uusia puolia sen ollessa aineeton sekä mystinen energia- ja taidemuoto. Syvien musiikkikokemusten lumoavimmat hetket ovat sekunnit, jolloin musiikkiteoksen viimeiset sävelet

kohtaavat hiljaisuuden. Tilanteen latautuneessa ja energisessä hiljaisuudessa ennen suosionosoituksia aika ja hiljaisuus kohtaavat. Musiikin havaitsemista ja tuntemista on vaikea ilmaista suoraviivaisesti mittareilla tai suureilla, koska yksilöiden oma tietoisuus ja kokemus värittävät kuulotapahtumaa sekä teoreettista lähestymistä musiikkiin. (Lehtiranta 2020, 13, 20–21, 25, 29.) Musiikilla on ollut historiassa erilaisia sisältöjä. Esimerkiksi antiikin aikana musisoiminen yksin merkitsi korkeampien yhteiskuntaluokkien jäsenille sielun muovaamista ja kehittämistä. Ammatillinen musiikin harjoittaminen kuului antiikin aikaan alemmille yhteiskuntaluokille. Ajateltiin, että musiikin esittäminen julkisesti ei ollut lähellekään niin hienoa ja jaloa kuin ajatusleikittely musikaalisten ajatusten ja musiikin teorian parissa. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 21.)

Useista tutkimuksista on havaittavissa, että jokaisella ihmisellä on luontainen taipumus musikaalisuuteen sen ollessa yhtä arkipäiväinen asia kuin itse musiikkikin. Musiikin alkuperän paikantaminen on mahdottomuus. Ihmisissä on läpi ajan ja ennen musiikin käsitettä asunut luontaista musikaalisuutta ilmentävä muusikko, joka on hyräilyllä ja rytmeillä musisoinut. Musikaalisuus on yleisinhimillinen moninaisten taitojen summa. Musikaalisuutta määritellään joukkona musiikin havaitsemiseen liittyviä kykyjä, joita vaaditaan musiikin luomiseen. Nämä kyvyt kehittyvät usein suunnittelemattomasti. Musikaalisuuden voidaan ajatella olevan pohja, joka mahdollistaa musiikin ilmenemisen soitteen tai laulaen. Ei ole löydetty kulttuuria, jossa musiikkia ei esiintyisi tavalla tai toisella. Kaikkia humaaneja elämänmuotoja ja kulttuureita yhdistää erottamattomasti musiikki. Vaikuttaa siltä, että ihmisillä on sisäinen tarve sekä tuottaa että kuunnella musiikkia. Musiikin avulla tulkitaan ja kuvaillaan tunteita tavoilla, joihin harvat inhimilliset aktiviteetit pystyvät. Musiikillinen ilmaiseminen ei tunne tiukkoja sääntöjä. Musiikki voi myös auttaa eri ihmisryhmiä ymmärtämään paremmin toisiaan. (Lehtiranta 2020, 15, 19; Honing 2018, 1.)

Musikaalisuus on synnynnäinen ilmiö ihmisessä. On havaittu, että jo vastasyntyneet pystyvät toteuttamaan musikaalisuutta vaativia tehtäviä. Usein musikaalisen virtuositeetin varhaisiksi merkeiksi luetaan kiinnostus musikaalisia ääniä kohtaan, spontaani sävelten laulaminen tai imitoiminen sekä sävelmien tapailu esimerkiksi kosketinsoittimella alle viisivuotiaana. Pelkkä perimä ei kui-

tenkaan tarjoa valmiita taitoja, vaan musikaalisuus ja soittotaito kykyinä kehittyvät ympäristön ja perintötekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa. (Davidson ym. 2004, 191; Nurmi 2019, 15.)

Varsinaiset musikaalisuuden häiriöt ovat erittäin harvinaisia. Amusiaksi nimeytyssä häiriössä yksilön voi olla erityisen haastavaa erottaa eri säveliä toisistaan, liikkua musiikin tahdissa tai tunnistaa musiikissa esiintyviä tunteita. Amusiasta kärsiville musiikin perusasioiden tulkitseminen tuottaa hankaluuksia. Musiikillinen anhedonia tarkoittaa sitä, ettei henkilö kykene nauttimaan musiikista, vaikka henkilöllä on täysin normaali rytmi- ja säveltäjä. (Nurmi 2019, 16–15.)

2.3 Aiempia tutkimuksia musiikista ja musikaalisuudesta

Peltonen (2013) on pro gradu -tutkielmassaan tarkastellut musikaalisuuden ympäristötekijöiden vaikutusta ja ilmenemistä. Tutkielman aineisto koostui lähes sadan suvun eli noin 870 henkilön musikaalisuustestien pistemääristä ja musiikillisen aktiivisuuden tiedoista. Tutkielman tuloksissa mainitaan, että äideillä, jotka olivat saneet korkeat pisteet KTM-testissä (Kai Karman musikaalisuustesti eli auditiivisen strukturointikyvyn testi), oli muita useammin musikaalisia lapsia. Isien pisteissä ei samanlaista yhteneväisyyttä ollut. (Mts. 57.) Musiikin aloittamiseen vaikuttaneita tekijöitä ei tutkielmassa pystytty tarkemmin määrittämään muun muassa siitä syystä, että lähes kaikki vastaajat kokivat aloittaneensa harrastuksen omasta vapaasta tahdostaan (mts. 70). Ammattimuusikkouden taustatekijöiksi oli määriteltävissä kolme muuttujaa: harjoitteluun käytetty aika, ammatin periytyminen sekä soittamisen aloitusikä. Mielenkiintoinen huomio tutkimusaineistossa oli se, että jos molemmat vanhemmat olivat ammattimuusikoita, oli lapsi joko musiikin ammattilainen tai aktiivinen amatööri. (Mts. 51–54.)

Pellinen (2018) on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut, kuinka nuorten musiikillinen identiteetti muodostuu. Tutkimusaineistona olivat 15–16-vuotiaiden nuorten tuottamat narratiivit, jotka oli analysoitu käyttäen laadullista sisällönanalyysia. Pellinen huomauttaa, että musiikilliseen identiteettiin liittyvää tutkimusta on tehty Suomessa vähän. Sen sijaan aihetta on lähestytty musiikillisen minäkäsityksen kautta, jota kuitenkin hänen mukaan käytetään tarkoittamaan lähes

samaa asiaa, ja molempien käsitteiden kautta on mahdollisuus tutkia musiikkiin liittyviä kokemuksia. (Mts. 2–3.) Aineiston analyysin perusteella nuorten musiikillinen toiminta on jaettu kolmeen pääluokkaan: musiikin harrastaminen, musiikin kuuntelu sekä musiikin opiskelu. Musiikin harrastaminen on jaettu neljään pääluokkaan: harrastuksen alkaminen, harrastuksen loppuminen, harrastuksen vaikutukset sekä ei harrastusta. Nuoret toivat narratiiveissaan esille muun muassa musiikkiharrastuksen piristävät ja rauhoittavat vaikutukset sekä yhteenkuuluvuuden tunteen kasvamisen ja samanhenkisten kaverien löytämisen harrastuksen kautta. Narratiiveista ilmeni myös kasvuympäristön vaikutus musiikkiharrastuksen aloittamiseen ja lopettamiseen. Vanhempien vaikutus näkyi harrastuksen aloittamiseen rohkaisuna, mutta myös harrastuksen lopettamisessa, mikäli nuori koki olonsa pakotetuksi musiikkiharrastuksen pariin. Merkityksetöntä ei ollut myöskään se, kuinka monipuolisesti nuoren kotona musiikkia kuunneltiin. (Mts. 75–76.)

Nuorisotyön näkökulmasta nuorten musiikkiharrastuksia ja sen vaikutuksia on tutkittu vähän. Vitikka-Koponen (2019) on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut sosioekonomisen aseman, musiikkiharrastuksen ja psyykkisen hyvinvoinnin yhteyksiä. Tutkielman aineistona käytettiin Lapsesta aikuiseksi -pitkittäistutkimuksen 50-vuotiailta kerättyä aineistoa. Musiikkiharrastusta kartoitettiin vapaa-ajanvietto- ja harrastuskyselyssä. Vaikka tutkielman tuloksissa musiikkiharrastuksen ei nähty liittyvän hyvinvointiin muuten kuin vähäisempänä negatiivisten tunteiden kokemisena (mts. 26), hän huomauttaa musiikkiharrastuksen “olevan yhteydessä positiivisesti useisiin psyykkisen hyvinvoinnin osa-alueisiin” vedoten aiempaan tutkimustietoon.

3 HARRASTAMINEN JA SEN TUKEMINEN

3.1 Miksi harrastamme?

Harrastuksilla on keskeinen merkitys yksilön elämässä. Harrastaminen tarkoittaa monipuolista ja innostavaa toimintaa, jonka parissa yksilö viettää vapaa-aikaansa oman mieltymyksensä mukaan. Harrastaminen ei saa olla liian vakavaa, eikä liian suorituskeskeistä. Harrastamisella on positiivisia vaikutuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen, itseilmaisuuksiin ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Harrastaessa nivoutuu yhteen omat unelmat, ystävyys-suhteiden vaaliminen,

omien vahvuuksien löytäminen, itsensä kehittäminen sekä vuorovaikutus toisiin ihmisiin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 9, 17.) Harrastaa voi ryhmässä tai itsekseen ja se voi olla ohjattua tai omatoimista. Yhteisöllinen toiminta ja omatoiminen harrastaminen yhdistyvät usein harrastaessa. Myös vapaaehtoistoiminta sekä tapahtumien ja projektien järjestäminen luetaan harrastuksiksi. (Mts. 10.)

Muusikolla tarkoitetaan henkilöä, joka luo ja esittää musiikkia. Myös instrumentin soittajat ja laulajat ovat muusikoita. (Finto 2018.) Harrastajamuusikolla tarkoitetaan soittajaa tai laulajaa, joka toimii ei-ammattillisesti (Finto 2017). Suomen virallisen tilaston (2018) mukaan musiikkiharrastukset ovat edelleen vähintään yhtä suosittuja kuin 2000-luvun alussa ja 1990-luvulla, mutta 1980-luvulla musiikkia harrastettiin hieman nykyistä aktiivisemmin. Musiikkiharrastukset ovat varsinkin lasten ja nuorten suosiossa olevia harrastusmuotoja. Tämän lisäksi on huomattu, että pääkaupunkiseudulla asuvat, opiskelijat ja keskivertoa korkeammassa virassa toimivat henkilöt suosivat soittoharrastuksia enemmän, kuin muut väestöryhmät. Vuonna 2017 musiikkia harrasti 15–24 vuotta täyttäneestä väestöstä noin 20 %. Musiikkiharrastuksissa suosituimmat instrumentit ovat piano ja kitara. Alle puolet musiikkia harrastavista nuorista harjoitti bänditoimintaa tai teki omaa musiikkia. Vain muutama prosentti musiikin harrastajista soitti musiikkioppilaitoksessa. Laulaminen ei ollut vuonna 2017 yhtä suuressa suosiossa 15–24-vuotiaiden keskuudessa kuin soittaminen, sillä vain noin 6 % ikäryhmitelmästä harrasti laulamista. Lauluharrastukseksi katsottiin edellä mainittuna vuonna kuoro, lauluryhmä, yhtye tai laulutuntien ottaminen. (Suomen virallinen tilasto 2018.)

Ensisijainen lähtökohta musiikkiharrastuksen eri muodoille on yksilön sisältä kumpuava kiinnostus musiikkiin ja sen ilmaisemiseen laulaen tai soittaen (Kosonen 2010, 297). Lasta täytyy tukea soittoharrastuksessaan hänen toistaessaan monia erilaisia harjoitteita. Soittoharrastuksen alun vaiheissa erilaiset soitto- ja nuottiharjoitukset vaativat kärsivällisyyttä molemmilta osapuolilta, eli niin lapselta kuin aikuiseltakin. Soittoharrastus ei mielekkyytensä puolesta välttämättä vaadi kallista välineistöä. Kouluikäisten lasten on mahdollista kiinnostua soittoharrastuksesta soittamalla kavereiden kesken yksinkertaisia soitimia, kuten erilaisia pillejä, ksylofonia sekä erilaisia rytmisoittimia. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 88–89.)

Musiikin harrastaminen ja sen tavoitteellinen opiskelu ilman tavoitetta musiikiammattiin on ilmiö, joka on liitoksissa länsimaiseen kulttuuriin. Siitä huolimatta musiikinopiskeluun liittyy voimakas ammattimuusikkouden perinne. Pohja toimeliaalle musiikkisuhteelle rakennetaan lapsuuden kodissa. Kodilla on välttämätön merkitys musiikkiharrastusta mahdollistavana ja tukevana tekijänä. Kodin kasvuympäristö tarjoaa henkistä ja aineellista tukea. Musiikillinen kehitys saa vauhtia sikiöaikana, jos äiti osallistuu esimerkiksi mammamuskaariin. Luontevaa jatkoa mammamuskarille on vauvamuskarille, jonka kautta lapsella on mahdollisuus löytää oma itsenäinen musiikkiharrastus. Kouluikäiset lapset saavat musiikillista tukea peruskoulussa. Kun oppivelvollisuus päättyy ovat nuoren mielenkiinnon kohteet ja harrastukset yleensä löytäneet vakituisen paikkansa nuoren elämässä. Toisella koulutusasteella lukion opetussuunnitelma jatkaa musiikinopetuksen linjaa, jossa henkilökohtaista musiikkisuhdetta ja aktiivista harrastamista tuetaan. (Kosonen 2010, 295–296.)

Motiivi on peruste aloittaa toiminta, jatkaa toimintaa ja lopettaa toiminta. Musiikin ja motivaation yhteydessä välittömin objekti ja motivaatiota virittävä tekijä on musiikki itse. Motivaatio koostuu yleensä useasta eri motiivista, joista osa on tiedostettavia. Motivaatio voi olla joskus niin abstrakti kokonaisuus, että se on hyvä määritellä esimerkiksi listaamalla motiivit. Lyhytkestoisia motiiveja yhdistää pitkäkestoinen motivaatio. Näiden motiivien keston ja voimakkuuteen vaikuttaa yleensä ihmisen toiminnan tavoitteellisuus. Voimakkuuden vaihtelut ovat luonnollinen osa soittoharrastusta. Silloin kun soitettava musiikki on erittäin mieleistä, on musisointi vaikea lopettaa. Tällöin soittaminen synnyttää tilanteen, jota voi kutsua *positiiviseksi motivaatiokehäksi*. Jos nuori harrastaa musiikkia pelkästään ulkoisen palkinnon vuoksi, vaikuttaa se nuoren motivaatioon negatiivisesti. Esimerkiksi soittotunneilla käynti tai tutkinnon suorittaminen musiikkiopistossa ikään kuin työnä, josta maksetaan palkka, ei motivoi jatkamaan. Soittamiseen liittyvät motivaatiot voidaan jakaa motivaatiotyyppihin. Tärkeimpiä motivaatiotyyppisiä ovat soitettavaan musiikkiin ja soittamistilanteisiin liittyvät motiivit kuten ilon tunteet ja elämykset. Soittajan omaa pystyvyyttä kuvastaa hallintamotiivit. Muiden soittajien kanssa yhdessä koettuihin soittotilanteisiin liittyvät kontaktimotiivit toimivat muusikoiden innoittajina. Soittamiseen liittyvän toiminnan ulkopuolisia motiiveja ovat tuki ja kannustus. Nuorien

soittajien kohdalla nousee motivaation kannalta tärkeäksi oman perheen kannustus ja tuki. Perheen lisäksi myös soitonopettajan tai muun musiikin ammattihenkilön antama rohkaisu ja palaute ovat tärkeitä. Esimerkiksi koulun musiikinopettajalla voi olla soittajalle arvaamattoman iso merkitys tilanteessa, jossa nuori ei käy vapaa-ajallaan soittotunneilla. (Kosonen 2010, 296–297.)

3.2 Harrastamisen myönteinen tunnistaminen

Nuoruuden muutostila luo nuorelle itselleen turvattomuuden tunnetta, jolloin ihminen ikään katsomatta kaipaa turvaa, pysyvyyttä ja ennakoitavuutta. Tästä syystä keskusteluyhteys, läsnäolo ja nuoren mielekkääksi kokemaa yhteinen tekeminen ovat avainasemassa. Haastavissakin tilanteissa nuoren kanssa työskentelevältä aikuiselta vaaditaan myötäelävää ja empaattista vuorovaikutusta. (Jääskinen 2017, 99.) Väärin tunnistaminen aiheuttaa arvottomuuden kokemuksia ja ne ovat erityisen haitallisia herkässä ja haavoittuvassa tilanteessa eläville. Siksi myönteinen tunnistaminen on tärkeää toimiessa nuorten kanssa. (Kallio ym. 2015, 23–24.) Myönteisen tunnistamisen periaatteita mukaillen ymmärrämme, että nuoren tukeminen mahdollistuu yksilölle itselleen merkityksellisiin asioihin tutustumisen ja niiden puolueettoman arvonn tunnistamisen kautta (Korkiamäki 2015, 131). Myönteisen tunnistamisen ydinajatuksia on arvokkuuden ja osallisuuden kokemusten vahvistaminen arjen käytännön läheisenä periaatteena. Myönteinen tunnistaminen ei tarkoita rajoiltaan ja arvoiltaan puutteellisen kasvatusperiaatteen omaksumista, vaan nuoren kokemusmaailman ottamista lähtökohdaksi tunnistamiselle. (Kallio ym. 2015, 23–24.)

Nuorta voidaan tukea myönteisen tunnistamisen keinoin uuden harrastuksen pariin. Se on prosessi, jonka vaiheet liittyvät kiinnostumiseen ja sen hahmottamiseen, esteisiin, jännittämiseen sekä rutinoitumiseen. (Ahtee 2015, 177.) Ohjaajan tunnistaessa nuorella jonkun piirteen, hän tukee ohjattavaa hahmottamaan, miten itseään voi kyseisen ominaisuuden avulla toteuttaa. Nuoren oivaltaessa itse piirteessään olevan voiman, onnistuu tukeminen parhaiten. Kiinnostuksen herättyä muodostuu usein käytännön kysymyksiä, jotka voivat estää kokeilemista, kuten miten ja missä voi harrastaa, mitkä ovat harrastuksen kustannukset, millaisia taitoja ja välineitä tarvitaan, ja niin edelleen. Ohjaajan tuessa korostuu tässä vaiheessa käytännönläheisyys. Ohjaaja voi opastaa

harrastuspaikan löytymisessä ja kertoa omien kokemustensa valossa parhaansa mukaan uudesta harrastuksesta. Tukea tarjotessa kannustetaan ja poistetaan jännitystä uuden aloittamisesta. (Mts. 177–178.)

Kun kyse on jännittämisen ja pettymysten tunnustamisesta sekä niiden päihittämisen tukemisesta, on tärkeää antaa tukea hienovaraisesti. Ohjaajan täytyy tiedostaa, että nuori voi kohdata suuren pettymyksen. Harrastus ei välttämättä vastaakaan odotuksia ja kurjat kokemukset ovat mahdollisia. Tällöin ohjaaja voi sanoa, että kokeileminen on rohkeutta. Ohjaaja voi myös korostaa sitä, että on havainnut nuoren olevan hyvä jossain ja piirteen voiman olevan tallella. Pettymystä voi purkaa yhdessä keskustelemalla, miksi kokeilu ei ollut positiivinen ja kannustaa kokeilemaan uudestaan. Usein hengessä mukana oleminen ja aito kiinnostus riittävät. Tärkeintä on, ettei nuori jää asiansa kanssa yksin. (Ahtee 2015, 178.) Häkli ym. (2015, 127) muistuttavat, että heikkouksistakin voi tulla voimavaroja uskomalla nuorten kykyihin ja sanomalla ne ääneen. Kun ns. oma juttu on löytynyt, se yleensä rutinoituu. Ohjaajan on hyvä kysellä kuulumisia liittyen harrastukseen, samalla muistuttaen harrastuksen ylläpitämisestä. Edellä kuvatussa tukemisessa ei aina ole tärkeintä tavoitteellisuus vaan se, että nuori oppii toimintamalleja ja kyvyn löytää, kokeilla sekä aloittaa uutta. On tärkeää, että nuori oppii tunnistamaan itsessään asioita, joita tekemällä hän voi vahvistaa omaa henkistä jaksamistaan. (Ahtee 2015, 178.)

3.3 Musiikkiharrastuksen synty – innostuksesta ylläpitämiseen

Harrastuneisuuden kehittymistä voidaan havainnollistaa nelivaiheisella mallilla, jota Metsämuuronen (1995, 35) kutsuu *yksinkertaistetuksi malliksi harrastuneisuuden viriämisestä*. Mallin mukaan harrastuneisuuden prosessi alkaa mielenkiinnosta jotain asiaa kohtaan, josta syntyy halu tehdä jotakin siihen liittyvää. Tekemisestä seuraa positiivinen kokemus, joka johtaa yksilön tarpeiden tyydyttymiseen.

1. **Mielenkiinto** jotain asiaa kohtaan
2. **Halu** toimia asiaan liittyvästi
3. Toiminnan tuottama **positiivinen kokemus**
4. Positiivisen kokemuksen aiheuttama **tarpeiden tyydytys**

Metsämuuronen huomauttaa, että usein yksilön on saatava monia positiivisia kokemuksia sekä kokea tarpeiden tyydytystä ennen varsinaisen harrastuneisuuden ilmenemistä. Sen vuoksi hän on lisännyt malliinsa *kaksi toisiaan vahvistavaa sykliä*, jotka auttavat havainnollistamaan tätä tapahtumaa.

1. **Mielenkiinto** jotain asiaa kohtaan
2. **Halu** toimia asiaan liittyvästi
3. Toiminnan tuottama **positiivinen kokemus**
 - ➔ Lisää **mielenkiintoa** toimintaa kohtaan
4. Positiivisen kokemuksen aiheuttama **tarpeiden tyydytys**
 - ➔ Lisää **halua** toimia asiaan liittyvästi

Tällöin siis asiasta saadut hyvät kokemukset johtavat positiiviseen asenteeseen kyseistä asiaa kohtaan, joka taas lisää yksilön kiinnostusta siihen. Lisäksi kiinnostus voi motivoida toimimaan asiaan liittyvästi, joka voi johtaa positiivisiin kokemuksiin, tarpeiden tyydyttymiseen sekä jälleen motivoida toimimaan asiaan liittyvästi. (Mts. 34–35.)

Yhdysvalloissa toteutetussa huippulahjakkaita eri alojen harrastajia tutkineessa tutkimusprojektissa huomattiin, että lahjakkaiden yksilöiden kehittymisen prosessi ei eronnut toisistaan kovinkaan paljon. Bloom (1985) muodosti tutkimuksen pohjalta harrastuneisuuden kehittymisen kolme eri vaihetta. Ensimmäisessä korostuu vanhempien rooli lapsensa opettajina antaen kannustusta isoista sekä pienistä asioista sekä pitäen harrastuksen leikinomaisena. Toisessa vaiheessa vanhemmat hankkivat 6–7-vuotiaalle lapselleen ”rakastavan, innostuneen ja rohkaisevan” opettajan, pysyen kuitenkin itse toimintojen ohjaajina. Tässä vaiheessa lapsi alkaa omatoimisesti mielenkiintonsa mukaan käyttämään enemmän aikaa harrastuksen parissa. Kolmannessa vaiheessa lapselle hankitaan alallaan menestynyt mestariopettaja, jolloin vanhempien rooli korostuu taloudellisina mahdollistajina. (Metsämuuronen 1995, 40–41.)

Metsämuurosen (1997, 20–21) mukaan oppimista tapahtuu päivittäin. Oppiminen ei kuitenkaan aina vaadi opettajan ja oppilaan välistä tiedon taikka taidon siirtämistä, vaan oppimista voi tapahtua tahattomasti ilman intentiota, eli suun-

nitelmällistä aikomusta kehittyä. Tällöin puhutaan *tahattomasta muuttumisesta*. Toisaalta jos oppija tietoisesti kehittää itseään haluten oppia jotakin, voidaan puhua *omaehtoisesta oppimisesta*, eli omaehtoisen opiskelun tai opettelu tuloksena syntyä oppimista. Hänen mukaansa Koskenniemen (Lehtovaara & Koskenniemi 1975) termi *oma-aloitteinen selville ottaminen* kuvaa hänen mielestään osuvasti sitä, mitä omaehtoinen opetteleminen tai opiskeleminen pitävät käsitteinä sisällään. Tähän kuuluu sisäisen innostuksen herääminen, sen havaitseminen ja ohjaaminen oikeaan suuntaan sekä innostuksen ylläpysyminen ja ylläpitäminen. (Metsämuuronen 1997, 20.)

3.4 Aiempia tutkimuksia musiikkiharrastuksesta

Metsämuuronen (1995) on harrastuksia ja omaehtoista oppimista käsittelevässä tutkimuksessaan huomauttanut, että harrastuksen aloittamiseen liittyviä seurantatutkimuksia ei ole tehty, vaan ne ovat olleet tutkimusotteeltaan retrospektiivisiä, eli harrastajia on pyydetty arvioimaan jälkikäteen harrastuksen aloittamiseen johtaneita syitä. Hänen mukaansa seurantaan liittyviä musiikkipedagogisia tutkimuksia on tehty, mutta niissäkään ei olla varsinaisesti käsitelty harrastuksen aloittamiseen johtaneita syitä vaan erilaisten menetelmien käyttämistä varhaisessa musiikkikasvatuksessa. Lisäksi Metsämuuronen toteaa, että harrastuksen alkamista on vaikea tutkia, koska ei ole havaittavissa mitään tiettyä ikää, aikaa tai tilannetta, jossa harrastuksen tulisi alkaa, vaan se voi tapahtua missä tahansa elämänvaiheessa (mts. 38). Ilmiön kuvaamista vaikeuttaa myös se, että harrastus voi muotoutua ihmisen työksi, jolloin hän ei välttämättä koe sitä enää harrastukseksi. Ihmiset eivät myöskään aina tiedosta omia harrastuksiaan, koska yksilön kiinnostuksen kohteena voi olla hyvinkin yleinen asia eikä hän koe sitä tällöin harrastavansa. (Mts. 37.)

Juvonen (2000) on tutkinut musiikkiorientaation syntyyn vaikuttavia tekijöitä ja säännönmukaisuuksia. Musiikilliseen orientaatioon vaikuttavat tekijät ovat koti, koulu sekä kaverit, joiden lisäksi yleisellä tasolla vaikuttavat TV, radio ja musiikkiin liittyvät kokemukset (mts. 11–12). Nämä tekijät voidaan jaotella passiivisiin yleisorientaatioon vaikuttaviin tekijöihin sekä aktiivisiin yleisorientaatioon vaikuttaviin tekijöihin. Edellisiin kuuluu mahdollisuus kuulla musiikkia sekä kokea musiikkielämyksiä, kuten konsertteja ja esityksiä, ja jälkimmäisiin mahdol-

lisuus osallistua laulamiseen tai soittamiseen. (Mts. 291–292.) Musiikin harrastajalla voi ilmetä myös orientaatiokriisi, mikäli soittoharrastuksen aloittamiseen vaikuttaneet asiat menettävät merkityksensä. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi soittoharrastukseen liittyvät paineet, kuten esiintymisjännitys ja opettajan huono psykologinen silmä, musiikkimaun muuttuminen, motivaatioperustan raukeaminen, kuten soittamisesta saadun sisäisen tyydytyksen ehtyminen sekä harrastusedellytyksien loppuminen esimerkiksi taloudellisista syistä. (Mts. 294.)

Kunelius (2021) on opinnäytetyössään tutkinut motivaation merkitystä musiikkiharrastuksessa kartoittaen harrastuksen aloittamiseen vaikuttavia tekijöitä. Aineistona oli Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gadian musiikin perusopetuksen oppilaille tehty kysely, johon vastasi 21 oppilasta. Vastauksista oli havaittavissa vanhempien merkitys soittoharrastuksen aloittamiseen. Hän arvioi myös koulujen musiikinopetuksen vähenemisen yhteyttä musiikkiharrastamisen vähenemiseen peilaten saamiaan tuloksiaan aiempaan tutkimustietoon. (Mts. 51–52.) Hän myös mainitsee, että lapsia motivoidaan usein ulkoisin palkkioin lisäten lapsen harrastamisen ulkoista motivaatiota (mts. 52). Kunelius peilaa työssään aikaisempaan tutkimustietoon, jonka mukaan materiaaliset palkkiot heikentävät luontaista motivaatiota. Kontrollittomat sanalliset palkkiot vahvistavat luontaista motivaatiota. Ohjaajan on tuettava sisäistä, luontaista motivaatiota. Tämä onnistuu tarjoamalla vaihtoehtoisia tehtäviä, joiden haastavuuden taso on sopivan korkea. Ohjaajan tulee myös auttaa ohjattavaa ymmärtämään varhain tehtävän merkitys heidän itsensä kannalta. (Mts. 60.)

4 LUKIO

4.1 Erityis- ja taidelukiot

Erityislukio on oppilaitos, jolla on erityinen koulutustehtävä. Erityislukioissa on yksi tai useampi koulutuslinja. Erityislukion oppilaat noudattavat valtakunnallisesta opetussuunnitelmasta poikkeavaa opetussuunnitelmaa ja niihin haetaan erikseen yhteishaussa. Useiden erityislukioiden kohdalla vain puolet hakijoista pääsevät sisään haluamaansa oppilaitokseen. Erityislukiossa opiskelijan täytyy suorittaa erityistehtävään liittyviä kursseja vaaditulla laajuudella, mutta hänellä on oikeus jättää pois valtakunnallisesti pakollisia kursseja opinto-ohjelmastaan. Erityisalueita edellä mainituissa lukioissa ovat luonnontieteet, kielet,

taideaineet, kristillisyys ja urheilu. Näiden lisäksi on vaihtoehtoina myös kansainväliseen ylioppilastutkintoon johtava koulutus, Reifeprüfung-tutkintoon johtava koulutus, steinerkoulut sekä kansainväliset koulut. Erityislukioissa erityisen koulutustehtävän mukaiset kurssit suoritetaan yleensä kunkin alan ammattilaisen opetuksessa. (Erityislukiot.fi s.a.)

Lukion oppimäärä suoritetaan tyypillisesti kolmessa vuodessa, mutta opiskeluaikaa voi halutessaan lyhentää tai pidentää. Oppimäärä tulee suorittaa neljässä vuodessa, ellei opiskelijalle myönnetä suoritusajkaan pidennystä. Tässä asiassa erityislukiot eivät eroa tavallisista lukioista. Lukuvuosi jakaantuu lukioissa jaksoihin, joissa suoritetaan erilaisia kursseja. Ylioppilastutkinnon suoritettua opiskelija saa yleisen jatko-opiskelukelpoisuuden. (Erityislukiot.fi s.a.)

Taidelukioiden erilaisia painotuksia voivat olla musiikki, ilmaisutaito, kuvataide tai näiden erilaiset yhdistelmät. Taidelukiossa opiskelijan on mahdollista keskittyä valitsemansa taideaineen osaamisen kehittämiseen. Esimerkiksi musiikkilukioissa opiskelija voi suuntautua opinnoissaan erilaisiin musiikkityyleihin, kuten klassiseen musiikkiin, kansanmusiikkiin tai rock-musiikkiin. Lisäksi opiskelija saa musiikillisia perusvalmiuksia, kuten teoriaosaamista, säveltapailutaitoja sekä tietämystä musiikin historiasta. Joissakin musiikkilukioissa on myös mahdollista opiskella musiikkiteknologiaa. (Erityislukiot.fi s.a.)

4.2 Savonlinnan Taidelukio

Savonlinnan Taidelukio on Pohjoismaiden vanhin erityislukio. Savonlinnan Taidelukiossa toimii sekä kuvataide että musiikkilukio, joiden opiskelijat saavat opintojensa päätteeksi lukion päättötodistuksen sekä suorittavat ylioppilastutkinnon. Opiskelijoilla on hyvät mahdollisuudet hakeutua joko jatkamaan opintoja musiikin tai kuvataiteen parissa, taikka mille tahansa alalle muun muassa kieliopintojen ja pitkän matematiikan opiskelumahdollisuuksien ansiosta. (Savonlinnan Taidelukio 2021a.)

Savonlinnan Taidelukion verkkosivuilla mainitaan, että lukio ei ole tarkoitettu ainoastaan niille opiskelijoille, jotka aikovat suunnata tulevaisuudessa kuvataiteen tai musiikin ammattilaisiksi. Savonlinnan Taidelukio on erityisistä koulutustehtävästään huolimatta yleissivistävä oppilaitos. (Savonlinnan Taidelukio

2021c.) Verkkosivuilla myös korostetaan, että musiikkilukioon otetaan opiskelemaan myös sellaisia opiskelijoita, joilla ei ole musiikkiopistotaustaa. Musiikkilukion opetussuunnitelma on luotu niin, että opiskelijat etenevät opinnoissaan omasta lähtötasostaan käsin. (Savonlinnan Taidelukio 2021d.)

4.3 Aiempia tutkimuksia erityislukioista

Hautaniemi (2014) on maisterintutkielmassaan tutkinut millaisia valmiuksia ja työvälineitä Kaustisen musiikkilukion käyneet kokevat erityislukiosta saaneensa. Tutkielman aineisto on koottu teemahaastatteluin, joihin osallistui neljä henkilöä, jotka olivat suorittaneet ylioppilastutkinnon Kaustisen musiikkilukiossa vuosina 1999 ja 2000. Aineiston analyysimenetelmänä on käytetty laadullista sisällönanalyysia ja tulokset on saatu abduktiivisella päättelyllä. Haastatellut kokivat, että Kaustisen musiikkilukio oli antanut heille rohkeutta ja itsevarmuutta sekä sen vahvistaneen heidän vuorovaikutustaitojaan ja auttaneen erilaisuuden hyväksymisessä. Musiikkilukio oli myös haastateltujen mukaan opettanut heille esimerkiksi "vastuullisuutta, luovuutta, itseilmaisua ja monipuolisia työtapoja". He kokivat näiden taitojen näkyvän heidän elämässään vielä vuosikymmenen jälkeenkin.

Takanen (2012) on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan musiikillista antia opetussuunnitelman ja abiturienttien näkökulmasta. Tutkimuksen kyselylomake koostui Likert-tyyppisistä kysymyksistä, avoimista kysymyksistä, sekä monivalintakysymyksistä. Kyselyyn vastasi 33 musiikkilinjan abiturienttia. Kuten Hautaniemen (2014) Kaustisen musiikkilukioon tekemässä tutkielmassakin, myös Takasen tutkimuksessa vastanneet kokivat Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan rikastuttaneen heidän elämäänsä ja aikoivatkin jatkaa musiikin harrastamista jossakin muodossa lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimuksemme kohteena on Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan tarjoama tuki. Tutkimuksen kohdejoukko on Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjalla

opiskelevat itseoppineet nuoret musiikin harrastajat. Itseoppineilla tarkoitamme sellaisia opiskelijoita, joilla on vähän tai ei laisinkaan kokemusta muodollisesta musiikin opiskelusta, eli instrumenttiopintojen tai musiikin teoriaan liittyvien opintojen suorittamisesta esimerkiksi musiikkiopistossa. Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjalle ei ole pääsyedellytyksenä se, että hakija olisi suorittanut aiempia musiikkiopintoja (Savonlinnan Taidelukio 2021d), joten musiikkilinjan opiskelijat aloittavat opintonsa hyvin erilaisista tilanteista. Musiikkilinjan opiskelijoiden tuen tarve voi tämän takia olla hyvin moninainen.

Tutkimuksemme kohdejoukko muodostuu kuudesta Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijasta. Kohdejoukko valikoitui Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan lehtoreiden kanssa käymiemme palaverien pohjalta, joissa esitimme toiveemme koskien haastateltavien taustoja. Rajasimme tarkoituksella 1. vuosikurssin opiskelijat kohdejoukon ulkopuolelle, sillä koimme 2. ja 3. vuosikurssin opiskelijoiden pystyvän kokemuksensa vuoksi peilaamaan sekä arvioimaan paremmin musiikkiharrastuksensa alkua ja kehittymistä taidelukio-opintojen aikana sekä sanoittamaan omia tuen tarpeitaan.

5.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelmaksi muotoutui *miten nuoret muusikot haluavat tulla tuetuiksi*. Tähän tutkimusongelmaan pyrimme vastaamaan seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Millaisia tuen tarpeita nuorilla muusikoilla on Savonlinnan Taidelukiossa?
2. Millä tavoin Savonlinnan Taidelukiossa opiskelu on vaikuttanut opiskelijoiden harrastuksen luonteeseen?
3. Millaisia kokemuksia nuorilla muusikoilla on musiikkiharrastuksesta?

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä haluamme selvittää, miten opiskelijat kokevat Savonlinnan Taidelukion musiikkiopintokokonaisuudet. Onko jokin esimerkiksi ollut heistä erityisen helppoa tai vaikeaa? Onko heillä tavoitteita oman musiikkiharrastuksensa suhteen, ja jos on, niin onko niistä keskustelu tai onko niitä määritelty opettajien kanssa? Tulisiko jotain heidän mielestään

lisätä tai vähentää musiikkiopinnoissa? Suhtaudumme nuoriin oman elämäntilanteensa asiantuntijoina, joiden ajatuksien perusteella Savonlinnan Taidelukio saa vahvistusta omalle toiminnalleen sekä ajantasaista tietoa. Toinen tutkimuskysymys haastaa opiskelijoita pohtimaan oman harrastuksena muuttamista taidelukio-opintojen aikana. Millaisista lähtökohdista he ovat opintonsa aloittaneet ja mihin suuntaan he toivoisivat oman harrastuksensa tulevaisuudessa menevän? Tämäkin voi parhaimmillaan tarjota Savonlinnan Taidelukiolle ajantasaista tietoa mahdollisista musiikkiharrastukseen liittyvistä ilmiöistä. Kolmannen tutkimuskysymyksen avulla haluamme selvittää, mikä nuoria motivoi harrastamaan musiikkia 2020-luvulla. Onko harrastamisen luonteessa havaittavissa muutoksia verrattaessa aiempaan tietoon? Voisiko joitakin ajankohtaisia musiikillisia ilmiöitä huomioida tarkemmin opetuksessa?

5.3 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Opinnäytetyön tutkimusote on kvalitatiivinen, eli laadullinen. Laadullisella tutkimuksella ei pyritä löytämään totuutta tutkittavasta asiasta, vaan tavoitteena on tulkintojen avulla näyttää yksilön toiminnoista tai kulttuurituotteista välittömän havainnoinnin ulkopuolisia asioita (Vilkkä 2021, 94). Laadullisessa tutkimuksessa jokin ilmiö halutaan ymmärtää tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden näkökulmasta ja sen avulla ilmiöstä voidaan saada syvällisempi näkemys. Tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden ajatukset, kokemukset, tuntemukset ja merkitykset tutkittavasta asiasta ovat niitä, joista tutkija on kiinnostunut. (Kananen 2017, 33; Juuti & Puusa 2020.) Laadullisella tutkimuksella ei yleistetä samaan tapaan kuin määrällisellä tutkimuksella. Laadullisen tutkimuksen kohteena ovat yksittäiset tapaukset, kun taas määrällisen tutkimuksen kohteena ovat tapausten joukot. (Kananen 2017, 32, 36.)

Aineistonkeruumenetelmäksi olemme valinneet teemahaastattelut, jotka toteutimme Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan itseoppineina opintonsa aloittaneille opiskelijoille. Teemahaastattelu tarkoittaa kahden ihmisen välillä käytävää keskustelua, jossa edetään aihe kerrallaan. Tutkija miettii etukäteen teemat, joista tutkittavan kanssa keskustellaan. Teemat haastattelulle saadaan tutkimuksen kohteena olevan ilmiön ennakkonäkemyksistä. Haastateltavan vastausten avulla yksityiskohdista pyritään rakentamaan kokonaisuus, jonka

kautta ilmiötä ymmärretään paremmin. Haastattelun aikana haastateltava kertoo vapaasti tutkittavasta ilmiöstä omaa kertomustaan. Tutkija tekee tarkentavia kysymyksiä ja yrittää pitää keskustelun aiheessa. (Kananen 2017, 88, 90, 95.) Teemahaastattelua varten luodaan haastattelurunko, johon merkataan esiin tuotavat aiheet. Aiheiden tulisi sisältää tutkimuksen kohteena oleva ilmiö. Runkoon kirjataan ylös ilmiön taustatiedot sekä haastattelun toteutukseen liittyvät asiat sekä teemat. Haastattelun kysymysten tulisi olla avoimia, eikä dikotomisiksi. Dikotominen kysymys on esimerkiksi kysymys, johon voi vastata hyvin lyhyesti kyllä tai ei. (Mts. 97–98.) Perustelemme laadullisen tutkimusotteen sillä, että haluamme teemahaastatteluilla selvittää alkujaan itseoppineiden musiikin harrastajien näkökulmasta, miten Savonlinnan Taidelukio on pystynyt vastaamaan heidän tuen tarpeisiinsa.

Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan opiskelijat voivat olla aiemmalta musiikkikoulutukseltaan ja -kokemukseltaan hyvin erilaisia, sillä aiempi musiikkikoulutus esimerkiksi musiikkiopistossa suoritettuina tutkintoina ei ole hakemisen edellytyksenä (Savonlinnan Taidelukio 2021a). Sen sijaan ”kiinnostus ja halu kehittää taitojaan” riittävät (Savonlinnan Taidelukio 2021d). Näin ollen nuorten muusikoiden tuen tarve voi olla todella moninainen.

Metsämuurosen (1995, 38) mukaan empiirisissä ilmiöharrastuksen viriämistä koskevissa tutkimuksissa on usein käytetty retrospektiivistä tutkimusotetta. Ilmiöharrastuksella tarkoitetaan tilannetta, jossa yksilö on valinnut itselleen harrastuksen, jolla hän pyrkii tyydyttämään sisäisiä tarpeitaan ja realisoimaan motiivejaan (mts. 36). Retrospektiivinen tutkimusote tarkoittaa sitä, että harrastajia on pyydetty arvioimaan jälkikäteen harrastuksen aloittamiseen johtaneita syitä. Metsämuuronen huomauttaa pohtiessaan tutkimusotteen arkuutta, että tutkimuksen vastaaja voi jälkikäteen muistaa harrastuksen aloittamisen tilanteen heikosti, jolloin haastattelutilanteessa ei välttämättä tule ilmi kaikkia seikkoja. Vastaaja saattaa myös tietoisesti tai tiedostamatta muokata vastaustaan ”sosiaalisesti hyväksyttäväksi” mikäli hän kokee aloittamiseen liittyneen jotain sellaista, jonka hän kokee esimerkiksi nolona tai muuten arkaluontoisena. Vastaajan voidaan myös arvioida muuttuneen ajan kuluessa, joten harrastuksen aloittamisen aikaan hänen tärkeinä kokemansa asiat eivät välttämättä näyttäyty enää samanlaisina. Metsämuuronen kuitenkin lisää, että toi-

saalta vastaajan mieleen on saattanut jäädä harrastuksen aloittamisen kannalta ne kaikkein merkityksellisimmät syyt, jotka hän kokee ylläpitäneen harrastusta näihin päiviin asti. (Mts. 38.)

5.4 Aineistonkeruun toteutuminen

Otimme tammikuussa 2021 yhteyttä Savonlinnan Taidelukion rehtoriin. Esittelimme hänelle tuolloisen aihe-ehdotelmamme sekä kysyimme, olisivatko he kiinnostuneita tilaamaan opinnäytetyömme. Sovimme tapaamisen helmikuun loppupuolelle, jossa esittelisimme tarkemmin opinnäytetyömme aiheen musiikkilinjan lehtoreille. Sopimus opinnäytetyön toteuttamisesta Savonlinnan Taidelukioon kirjoitettiin maaliskuussa 2021 ja tutkimuslupa työmme toteuttamiseen haettiin Savonlinnan sivistystoimenjohtajalta maaliskuussa 2021.

Kevään aikana opinnäytetyömme aihe jalostui ja kohdejoukoksi valikoitui Savonlinnan Taidelukion 2. ja 3.vuosikurssin opiskelijat, jotka olivat aloittaneet opintonsa ilman aiempia musiikillisia opintoja. Tämä kohdejoukko todettiin sekä työntilaajan että opinnäytetyön tekijöiden kannalta mielenkiintoiseksi ja tilaajaa aidosti hyödyttäväksi. Alun perin tarkoituksenamme oli toteuttaa monimenetelmätriangulaatio keräten aineistoa opiskelijoilta sekä kyselyin että haastatteluin. Kevään aikana tapahtuneen aiheen muotoutumisen ja kohdejoukolle määriteltyjen kriteerien vuoksi aineistonkeruumenetelmäksi rajautui haastattelut.

Kaikki kuusi haastateltavaa valikoitui yhteistyössä musiikkilinjan lehtoreiden kanssa, sillä he tunsivat parhaiten opiskelijoidensa musiikilliset taustat. Tutkimuksen tekijöinä emme usko tässä olevan eturistiriitaa työn tilaajan kannalta, sillä opinnäytetyön aiheen muotoutuessa kriteerit sopiville haastateltaville rajoivat joukon niin pieneksi, että haastateltavien tietoinen valikointi ei olisi käytännössä mahdollista. Lähetimme haastateltavaehdokkaille haastattelukutsun huhtikuussa 2021. Haastattelukutsuissa kerroimme lyhyesti työmme tarkoituksesta sekä käsiteltävästä teemasta. Emme halunneet avata aihetta liian tarkkaan, jotta haastateltavat eivät liiaksi miettisi vastauksiaan etukäteen. Kutsu lähetettiin sähköpostitse siten, että vastaanottajat eivät nähneet toistensa yhteystietoja. Haastattelukutsussa esittelimme haastatteluiden teknisen toteutuk-

sen, eli millä alustalla etähaastattelut olisi tarkoitus tehdä, kuinka kauan haastatteluun olisi hyvä varata aikaa ja että haastattelu nauhoitettaisiin aineiston analyysia varten. Kerroimme myös tavasta, jolla aiomme taata haastateltujen anonymiteetin säilymisen sekä aikataulun aineistojen tuhoamiseen saatettuamme opinnäytetyömme loppuun. Haastateltavilla oli myös mahdollisuus varata heille itselleen sopivin haastattelu-aika tarjoamistamme vaihtoehdoista. Haastattelukutsuumme vastasivat kaikki kuusi haastateltavaehdokasta, joiden yhteystiedot olimme saaneet. Kaikki haastattelut toteutettiin etänä Microsoft Teams -ohjelmalla toukokuussa 2021.

Teemahaastatteluja varten laadimme haastattelurungon (liite 1). Rungon laatimista ohjasi tutkimuskysymysten lisäksi ajatus siitä, että halusimme haastateltavien pohtivan harrastuneisuuttaan kolmella eri tasolla: mennyt, nykyhetki ja tuleva. Tällä ajatuksella pyrimme saamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisen kuvan heidän kokemuksistaan. Haastattelurungon kasasimme teemoittain, joita runkoomme tuli yhteensä neljä. Ensimmäinen teema käsittelee musiikkiharrastuksen aloittamista. Toinen ja kolmas teema käsittelevät opiskelua Savonlinnan Taidelukiossa ja sitä, kuinka Savonlinnan Taidelukion ilmapiiri vaikuttaa opiskelijaan tukevana voimana. Neljännen teeman kysymyksillä halusimme haastateltavan kääntävän katseensa tulevaan, eli lukion jälkeiseen aikaan. Kävimme haastattelurungon läpi opinnäytetyömme tilaajan kanssa ennen haastattelujen aloittamista. Teimme korjauksia sekä lisäyksiä runkoon yhteisymmärryksessä. Näin saimme mahdollisimman laajan ja kaikkia palvelevan näkökulman, jolla lähdimme etsimään vastauksia tutkimuskysymyksiimme.

5.5 Aineiston analyysimenetelmä

Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään tyypillisesti sisältöanalyysin keinoin (Kananen 2017, 68). Sisältöanalyysi on metodi, jossa etsitään merkityssuhteita ja merkityskokonaisuuksia, jotka esitetään sanallisina tulkintoina numeeristen tulosten sijaan (Vilkka 2021, 132). Sisältöanalyysi voidaan toteuttaa joko aineistolähtöisesti tai teorialähtöisesti. Aineistolähtöisessä sisältöanalyysissä sisällön luokittelu tehdään aineistosta tehtyjen löytöjen perusteella, kun taas käytettäessä teorialähtöistä analyysimenetelmää kerättyä aineistoa

tarkastellaan tietyn teorian käsitteitä ja luokitteluja hyödyntäen. (Kananen 2017, 141.)

Opinnäytetyössämme analysoimme keräämäämme laadullista sisältöä aineistolähtöisesti ja samalla vertaamme saatuja tuloksia aikaisempien tutkimusten antamiin tuloksiin. Aineistolähtöistä analyysimenetelmää käytettäessä aineiston analyysi sekä aineistonkeruu voivat vuorotella, jolloin puhutaan aineistonkeruu–analyysisykleistä. Syklejä voi olla laadullisessa tutkimuksessa useita, sillä laadullisessa tutkimuksessa ei voida ennalta tarkalleen tietää mitä tietoa tarvitaan ja kuinka paljon sitä tarvitaan. Aineistolähtöisen analyysimenetelmän vaiheet voidaan jakaa viiteen osioon, jotka ovat aineistonkeruu, aineiston yhteismitallistaminen eli litterointi, aineiston koodaaminen, aineiston luokittelu sekä uusi aineistonkeruu. (Kananen 2017, 131–133.) Opinnäytetyössämme jätimme toteuttamatta uuden aineistonkeruun vaiheen, sillä pystyimme mielestämme vastaamaan keräämämme aineiston perusteella tutkimuskysymykseemme riittävän kattavasti.

5.6 Aineiston analyysi

Aloitimme aineiston analyysin litteroimalla tekemämme haastattelut. Haastattelut olimme tallentaneet äänitiedostoiksi käyttäen puhelimiemme äänen tallentamiseen tarkoitettuja sovelluksia. Äänitiedostot muutettiin tekstiksi käyttäen Microsoft Wordin selainversion litterointiominaisuutta, jonka jälkeen kävimme tekoälyn luomat litteraatiot manuaalisesti läpi kuunnellen äänitiedostoa haastattelusta ja tehden samalla korjauksia tekstiin.

Litteroinnin tarkkuuden tasoja on kolmenlaisia, jotka ovat sanatarkka, yleiskielinen sekä propositiotasoinen. Sanatarkka litteraatio on tarkkuudeltaan yksityiskohtainen, jossa haastateltavan puhe kirjataan kaikkine äännähdyksineen. Yleiskielisessä litteraatioissa puheesta on karsittu murre sanat sekä puhekieliset ilmaukset pyrkien kirjakieliseen ulkoasuun, ja propositiotasoisessa kirjataan vain puheen ydinsisältö. (Kananen 2017, 134–135.) Päädyimme käyttämään sanatarkkaa litteraatiota, karsien kuitenkin haastateltavien puheista täytesanojen, kuten ”tota” ja ”niinku” selvät toistot. Haastateltavat anonymisoitiin litterointivaiheessa käyttäen heistä tunnisteita H1, H2, H3 ja niin edelleen. Tutkimustuloksia esitettäessä emme kuitenkaan käytä näitä tunnisteita sitaattien

yhteydessä. Myöskään haastateltavien sukupuoli tai vuosikurssi eivät tule aiheistosta esille.

Haastatteluaineiston koodaaminen analyysirungoksi aloitettiin lukemalla haastatteluaineistoja ja etsien merkityksiä, jotka kuuluvat haastattelurungossa esitettyihin teemoihin. Tässä vaiheessa tutkijan on jo tehtävä päätelmiä, milloin haastateltava puhuu tarkasteltavana olevasta teemasta (Hirsjärvi & Hurme 2008, 142). Vaikka haastattelut etenivät teemasta toiseen, oli koodaamisvaiheessa havaittavissa, että haastateltavat täydensivät tiedostamattaan haastattelussa jo aiemmin käsiteltyjä teemoja. Tällöin tutkijan tulee osoittaa joko väli-viivoin tai muulla tavoin tekstin olevan peräisin haastattelun eri ajankohdista (mts. 142). Tämä on huomioitu opinnäytetyössämme merkitsemällä eri ajankohdissa olleet ilmaukset kahdella ajatusviivalla. Haastateltavat puhuivat usein Savonlinnan Taidelukiodista ”Taikkarina”, joka on jo pitkään käytössä ollut puhekielinen nimitys oppilaitoksesta. Haastattelurungon teemoista johdettiin 18 alaluokkaa, jotka määritimme opinnäytetyön teoreettiseen viitekehykseen peilaten. Lopulta jaottelimme nämä 18 alaluokkaa kolmeen yläluokkaan, jotka on esitetty seuraavassa luvussa. Analyysin edetessä jätimme kaksi alaluokkaa käsittelemättä siitä syystä, etteivät ne olleet opinnäytetyön aiheen kannalta merkityksellisiä.

6 TULOKSET

6.1 Harrastuksen synty ja ylläpitäminen

Kaikkia haastateltuja yhdisti se, että heillä on kotona ollut hyväksyvä ja kannustava ilmapiiri. Vain kaksi haastateltua mainitsi omien vanhempiensa harrastavan tai harrastaneen musiikkia. Haastateltujen vastauksissa ei mainittu vanhempien varsinaisesti ohjanneen musiikin pariin vaan musiikki on ollut osa perheiden arkea.

Meillä on ollut kotona silleen, että saa harrastaa mitä haluaa.

Kaikkee on saanut aina tehdä ja iskä on roudannut kamoja keikoille aina ja tälleen, että on pelkästään positiivista tullut kotoa.

[Vanhemmat] tykkäävät paljon musiikista ja ovat harrastaneet musiikkia joskus nuorempana. – – Ei sitä silleen niinku pahalla katsottu, että oli kiinnostusta musiikkiin. Ei ollut ehkä sitten semmoista kasvatuskulttuuria kuitenkaan.

Meillä on paljon kuunneltu musiikkia ja äiti on laulanut. Isä soittaa pianoa ja meillä on aina ollut piano kotona.

Kysyttäessä haastateltavilta heidän varhaisimmista kokemuksistaan musiikista, monet heistä mainitsivat vanhempien kuunteleman musiikin mukana laulamisen. Laulun lisäksi myös piano on usein kuulunut instrumenttina haastateltujen ensimmäisiin kokemuksiin musiikista. Muutamat mainitsivat käyneensä myös muskarissa tai muunlaisissa musiikkikerhoissa.

Aloin vaan pienempänä laulamaan mukana jotain. En yhtään tiedä mikä sen tavallaan käynnisti.

Iskällä oli semmoinen Uniklubin CD, jota se aina tykkäsi soittaa autossa ja minä sitten takapenkillä aina tykkäsin huutaa kovaan ääneen sen tahtiin. Se on ehkä niinku ensimmäisiä muistoja mitä tulee mieleen siitä.

Se [piano] vaan tuntui jotenkin heti semmoiselta omalta soittimelta, että se tuntui luontevalta soittaa.

Varhaisimpia muistoja on pianotunnit eskari-ikäisenä. Koululle tuli aina se opettaja ja sitten se opetti. Oli aina yksityinen pianotunti kerran viikkoon koululla.

Kysyttäessä milloin haastateltavat itse arvioivat aloittaneensa musiikin harrastamisen olivat kokemukset hyvin erilaisia. Yksi haastatelluista koki musiikkiharrastuksen alkaneen jo muskarissa, kun taas toinen ei kokenut muskarissa käymisen olleen hänen kohdallaan vielä musiikin harrastamista. Osa haastatelluista kertoi aloittaneensa musiikin harrastamisen vasta Savonlinnan Taidelukiossa. Yhdessä haastattelussa harrastamisen kriteeriksi esitetään harrastamiseen käytettyä vapaa-aikaa.

No varmaan aloittanut ihan pienenä siis. Vauvasta asti mä oon käyny jossain tiedätkö muskareissa ja tuommoisessa, että kyllä mä oon harrastanut niinku koko ikäni.

Mä olin ykkösluokalla ehkä, kun kävin muskarissa. Mä en tavallaan laske, että se olisi sitä musiikin harrastamista. Myöhemmin alakoulussa liityin koulun kuoroon. Ja siinä sitten alko enemmän itse kiinnostamaan.

Ihan oikeasti alkanut harrastamaan, silleen vapaa-aikaa käyttänyt musiikkiin, sen harjoitteluun, niin se alkoi oikeastaan vasta luki-ossa sitten.

Kahden haastatellun vastauksista musiikkiharrastuksen syntyyn johtaneista syistä mainittiin musikaalisen perheen vaikutus sekä vaikuttavan keikan näkeminen.

Meillä on käynyt kaikenlaisia muusikoita kotona ja oon sitten nähnyt ja kuullut heitä. – – Tuun musikaalisesta perheestä niin oon ollut nollavuotiaasta konserteissa ja muualla.

Laivan klubilla joku DJ soitti housea ja katselin sitä touhua sivusta ja ajattelin, että tota mä haluan tehdä, että toi on siistiä ja sitten siitä se lähti. Piti omat softat ja dekit hommata ja sitten ruveta harjoittelemaan.

Haastateltujen kokemukset muodollisemmasta musiikin opiskelusta olivat vähäiset tai niitä ei ollut lainkaan ennen Savonlinnan Taidelukiota. Muskarien tai vastaavien musiikkikerhojen lisäksi muutamat haastatellut mainitsivat soitinopinnot joko yksityisinä soittotunteina tai musiikkiopiston kautta. Näissä tapauksissa vain yhden kohdalla oli havaittavissa soittotuntien itsessään motivoineen häntä jatkamaan niillä käymistä. Haastateltava itse arvioi pianon valituneen hänen kohdallaan instrumentiksi helposti saatavilla olleiden soittotuntien vuoksi.

Kun mä menin 7. luokalle, niin aloitin basson soiton musiikkiopistolla, mutta se ei ihan lähtenyt.

Muistan, että 2009 minut laitettiin ihan pianotunnille, mutta olin vaan muutaman vuoden siellä.

Mä luulen, että se piano on ollut suurimmaksi osaksi sen takia, että silloin kun mä olin eskarissa, ne pianotunnit oli niin helppo saada, koska se tuli koululle se opettaja.

Yksi haastateltavista mainitsi, kuinka musiikkiharrastuksen ylläpitämistä hänen kohdallaan oli helpottanut se, että hän oli kuulunut kuoroon. Kuoron päätyttyä musiikkiharrastus oli hetkeksi jäänyt, koska se ei ollut enää osa arkea. Hän myös mainitsee, että into laulamiseen oli löytynyt taas Savonlinnan Taideluki-ossa.

Silloin kun mä olin peruskoulussa siellä kuorossa, niin silloin oli tämmöinen, että tuli paljon myös laulettua. Yläkoulussa kun ei ollut sitä kuoroa siinä, niin ei sitä tullut kotona silleen [laulettua]. Sitä ei tullut koulussa tai missään vastaan, niin sitten se vähän jäi silleen taustalle, ja sitten ei oikein tullut tehtyä sitä. Nyt se on tavaltaan taas palautunut siihen arkeen. Saanut taas sen innon siihen. Muistaa, että täähän oli ihan kivaa.

Osa haastateltavista mainitsi itseopiskelun materiaalina olleen esimerkiksi soitinkohtaisen oppikirjan, YouTubesta löytyneet opetusvideot tai muu internetistä löytynyt tieto.

Siitä [piano-oppikirjasta] katsoin ja yritin opetella. Siinä tukena just netistä yritti löytää tietoa, että miten sitä lähtee tekemään ja opettelemaan itsenäisesti. En mie tiedä menikö se nyt niin hyvin sitten se itsenäinen opettelu, mutta silleen ainakin yritettiin aluksi. YouTubesta mie sanoisin oppineeni jopa enemmän kuin siitä itse oppikirjasta.

Laulu on [ollut ennen Savonlinnan Taidelukiota], mutta en silleen missään opetuksessa. Ihan itse.

Ehkä vuonna 2016 tajusin, että haluan tehdä musiikkia ja soittaa. Aloitin sillein itsenäisesti soittaa pianoa.

Tapauksissa, joissa haastatellut kertoivat opiskelleensa itsenäisesti jotain tiettyä soitinta tai musiikkia ylipäättään, itseopiskelun tuottamat tulokset koettiin vaihtelevina.

6.2 Erilaiset tuen näyttäytymisen muodot Savonlinnan Taidelukiassa

Haastateltavista moni epäili omia musiikin opiskelun valmiuksiaan siksi, että heillä ei ollut aikaisempaa koulutustaustaa musiikin teoriasta ennen Savonlinnan Taidelukioon hakeutumista. Osa haastateltavista huoletti se, pääsevätkö he opetuksessa samalla tasolle kuin opiskelijat, joilla oli jo ennen Savonlinnan Taidelukiota suoritettuna musiikillista koulutusta. Haastateltavat kertoivat ennakkoluulojen omia opiskelunvalmiuksiaan kohtaan hävinneen Savonlinnan Taidelukiassa. Esiin nousi useaan otteeseen myös se, kuinka opettajat pystyvät huomioimaan eritasoiset oppijat opetuksessa ja tukemaan yksilöllisesti eritasoisia opiskelijoita. Kokemukset yksilöllisestä tuesta olivat positiivisia.

Se on aika erilaista kuin mitä mie sen oletin olevan. Mie oletin, että se olisi ehkä jopa raadollista just sen takia, kun on niin paljon

jäljessä. Kun siellä on tosi paljon ihmisiä, jotka on ihan pienestä pitäen opetettu näitä asioita. Sitten sen huomasi, että opetus on sen verran yksilöllistä, että siinä pystytään ottamaan huomioon se, että kaikki ei ole niin pitkään sitä tehnyt. Tosi positiivinen yllätys.

Vaikka osa on just lähtenyt eri tasoilta, niin se on kumminkin siinä mielessä yksilöllistä. Kaikki saa sen tarvittavan opetuksen siinä, että pääsee samalle tasolle.

Aluksi oli jotenkin, että en mä osaa kuitenkaan mitään, kun ajattelee, että muut osaa sitten jo. Että niillä on enemmän kokemusta. Sitten alkoi selviämään, että ollaan kuitenkin aika samalla tasolla. Kaikki kyllä sai aloittaa juuri siltä tasolta kuin oli. Se oli sitten kuitenkin ihan helppoa, kun sitä alettiin käymään ihan alusta asti [musiikin opiskelua].

Haastateltavien puheesta käy ilmi positiiviset kokemukset siitä, kuinka yhteisö tukee yksilöä. Heidän mukaansa opiskelijat ovat vertaistukena toisilleen luoden hyvää oppimisympäristöä. Samoista asioista kiinnostuneista opiskelijoista syntyy tukiverkostoja toisilleen. Opettajat ovat osa Savonlinnan Taidelukion yhteisöä ja tukevatkin haastateltavien mukaan opiskelijoita parhaansa mukaan. Haastateltavat kertovat opettajilla olevan silmää yksilöllisille tarpeille. Myös Savonlinnan Taidelukiossa järjestettävissä konserteissa on yhteisön koettu tukevan vahvasti opiskelijoita.

Jos löydät oman kaltaisia ihmisiä, niin siellä on tosi helppo verkostoitua ja löytää sellaisia tukiverkkoja. Aina on kyllä ihmisiä [muita opiskelijoita] valmiina auttamaan.

Ihan on voinut kertoa, että ei osaa jotakin juttua. Tai että on jotakin huolia tai semmoisia, niin kyllä sitten on opetettu ja neuvottu. Ollaan juuri [yhdessä] jaettu, että en miekään mitään osaa, niin ollaan sitten menty yhdessä kysymään opettajalta tai muilta.

Esimerkiksi jossain konsertissa, jos vaikka ensimmäistä kertaa menee esiintymään, vaikka laulaisi ja unohtaisi sanat, niin siellä on aina tapana, että saa ihan jäätävät aplodit. Kaikkia kannustetaan.

Opettajat näkee aika hyvin oppilaiden läpi siellä, että mitä ne oikeasti tarvitsevat. Itse tarvitsin sen, että instrumentti piti vaihtaa [pianosta bassoon], että se homma lähti sitten käyntiin.

Osa haastateltavista koki, että he saavat tukea henkilökohtaisten tavoitteidensa saavuttamiseen opettajien kanssa keskustelemalla. Osa koki päin-

vastoin, että opettajat eivät niin-ikään kysele tavoitteista, vaan ne tulee ilmaista itse keskustelun avaamiseksi. Haastateltujen musiikkiharrastuksen tavoitteellisuudessa oli eroja. Kaikki haastateltavat eivät osanneet nimetä itselleen selkeitä tavoitteita.

Ei oikeastaan [ole opettajien kanssa keskusteltu]. Sitten on juuri niitä, että haluaisitko tehdä tasosuorituksia, niin niistä ollaan kyllä keskusteltu.

Ei oikeastaan minun mielestä. Tosi vähän. Se aina lähtee itestä, että ei opettajat kysy kauheemmin tätä.

Sitä opintopolkua ollaan suunniteltu ihan tuntiopettajienkin kanssa, että mihis tästä eteenpäin. Kyllä Taikkarissa ainakin itse on saanut aika hyvää valmennusta, että mihin kannattaa hakea ja näin.

Varsinkin alussa puhutaan tosi paljon, että mitkä on just ne tavoitteet, että ruvetaanko tätä nyt tekemään niinku ihan tosissaan. Halutaanko suorittaa ihan virallinen laulututkinto vai mennäänkö siinä enemmän just silleen harrastemielessä. Oon halunnut vähän semmoista tavoitteellisempaa harjoittelua, niin oon suorittamassa siitä sen laulututkinnon. Nyt vaihdoin pianon kitaraan, niin siinä just opettajan kanssa keskusteltiin, että tätä nyt enemmän semmoisena, että soitellaan ja katsotaan.

En mä tiedä onko mulla tällä hetkellä mitään suuria tavoitteita. Siis tietysti nyt aina halua kehittyä.

Yksi haastateltavista toi ilmi keskustelun aikana soittoharrastuksen kustannukset. Haastateltava pohti, että soittoharrastuksen rahoittaminen aiheuttaa monille nuorille soittajille päänvaivaa. Hän koki Savonlinnan Taidelukion tarjoamat ilmaiset soitto- ja laulutunnit erittäin antoisina, sillä se vähentää taloudellista kuormitusta. Haastateltava kertoo, ettei ole keskustellut opettajien kanssa musiikkiharrastuksen kalliista luonteesta.

Jos miettii tukea, vaikka rahallista tukea, niin monetkin tuolla ketkä harrastaa, niin se on varmasti ongelma tai aiheuttaa ylimääräistä pohdiskelua, että mistä saa rahaa, ku pitäis hommata soittimia. Paljon pystyy vuokraamaan musiikkiopistolta, mut sit voi olla, ettei kaikkea pysty. Soiton harrastaminen maksaa aika paljon.

Varmaan kuitenkin [on antoisinta Savonlinnan Taidelukiossa] soitto- ja laulutunnit. Sehän on täysin ilmainen, että sitä ei tarvitse opiskelijan maksaa.

Mä en ole kyllä ikinä keskustellut niistä asioista [soittoharrastuksen rahoittamisesta] opettajien kanssa.

Kaikkia haastateltavia yhdisti se, että he kokivat suurimmaksi haasteekseen musiikkiopinnoissa musiikin teorian lainalaisuudet. Esimerkiksi nuottien lukeminen, musiikin esittäminen nuoteista ja musiikin teoria ylipäättään nousivat esiin haasteina haastateltujen puheissa. Haastavuutta oli lisännyt se, ettei aikaisempaa tarttumapintaa musiikin teoriaan ollut kertynyt ennen Savonlinnan Taidelukiota. Yksi haastateltavista kokee haasteekseen musiikkiopinnoissa oman harrastuksensa muodon, joka ei ole niin yleinen Savonlinnan Taidelukiossa.

Totta kai se on aina just teoreettiset puolet, missä on selkeästi joi-tain ihmisiä jäljessä.

Ne haastavat on ollut nuotteihin liittyvät asiat, koska itse olen op-pinut alun perin korvakuulolta soittamaan. Kun se on tullut uutena tämä teoria, niin se on ollut se haasteellisin.

Nuottien lukeminen käytännössä. Siinä on ehkä vielä eniten vai-keuksia.

Nuoteista laulaminen on asia, mikä ei suju ollenkaan. Se ei vielä lähde. Se on kyllä tosi vaikeeta.

Kyllä Taikkarissa olisi hyvä olla joku DJ-opettaja tai kone-musaopettaja.

Haastatteluissa ilmeni myös muunlaisia musiikillisia osa-alueita, joissa haasta-teltavat kokivat tarvitsevansa tukea. Yksi haastateltavista koki tarvitsevansa tukea musiikin teorian opiskelussa konkreettisten tuotosten kautta, joissa kap-paleiden tekoprosessin aikana tutkitaan sen sisältöä teorian valossa.

Mun mielestä vois olla enemmän oman musiikin tekemistä, että sitä opetettais. Avattais enemmän sitä prosessia. Pitäisi ehkä olla enemmän semmoista, että mitenkä teoria-asiat saisi konkretisoitua ihan siihen biisiin. Kun on niitä, jossa opetetaan biisin tekoa ja sit-ten on teoriaa, mutta sit ei ole mitään millä saisi yhdistettyä silleen järkevästi.

Keikkojen brändäämisessä ja markkinoinnissa [tarvitsee tukea]. Lähinnä sen, että osaisi brändätä paremmin ja myydä keikkoja paremmin ja suunnitella tapahtumia ja tehdä asioita oikealla ta-valla. Esimerkiksi Teoston lupien hakeminen ja tällöinen on ol-lut juttu, mikä on pitänyt itse opiskella ja mun mielestä olisi hyvä,

että Taikkarissa olisi siihenkin joku pikakurssi. Että 'näin teet tapahtuman oikein' tai jotenkin tälleen. Olisi aika hyvä päivitys tuolla.

Siellä [Savonlinnan Taidelukiossa] keskitytään aika paljon tällaiseen niinku tosi perinteiseen musiikin tyyliin. Ne lähtee sieltä 1500-luvulta ja niitä kerrataan tosi pitkään. 2000-luvulle ja 1900-luvulle tultaessa huomataankin, että nyt on enää tyyliin pari kuu-kautta koulua jäljellä, että ei tässä nyt oikein ole niitä aikaa opiskella enää. Musta tuntuu, että keskitytään vähän liikaa ehkä just tämmöisiin vanhoillisiin asioihin siinä musiikissa.

Haastateltavat kertoivat tarvitsevansa tukea myös musiikkiin liittyvien lupa-asioiden kanssa, sekä tapahtumatuotannollisten asioiden kanssa. Yksi haastatelluista osoitti huomion, että musiikin historiaan perehdyttävällä kurssilla keskitytään vain vähän 1900–2000-lukujen musiikkiin.

6.3 Pitääkö musiikkia harrastaa oikein?

Lähes kaikkien haastateltavien vastauksissa liittyen musiikin opetteluun korostuu korvakuulon, eli kuulonvaraisen oppimisen merkitys. Tämä tarkoittaa kykyä toistaa kuulemaansa joko soittaen tai laulaen ilman nuotteja. Vaikka haastatellut mainitsivatkin oppineensa Savonlinnan Taidelukiossa lukemaan nuotteja, niin silti korvakuulolta opetteleminen oli säilynyt yhtenä harjoittelumetodina. Yksi haastateltavista myös mainitsi monipuolisen musiikkimaun vaikuttaneen positiivisesti sävelkorvan kehittymiseen ilman kuitenkaan sen tietoista harjoittamista. Hyvä korvakuulo koettiin myös tärkeäksi tilanteissa, joissa mielekkääseen kappaleeseen ei ole saatavilla nuotteja. Haastateltavista vain yksi tunnisti itsessään musiikillisia vahvuuksia. Haastateltavia ei suoranaisesti pyydetty kertomaan musiikillisista vahvuuksistaan, sen sijaan heiltä kysyttiin mitkä asiat he ovat kokeneet musiikkiopinnoissaan helpoiksi.

Kyllä se on ollut siis aina semmoista korvakuulolta enemmän se laulun opettelu. Enimmäkseen on edelleen silleen, että kuulee, miten se menee.

Oon huomannut, että se auttaa just melodioissa ja tällaisissa. Kun olet koko elämän monimuotoista musiikkia [kuunnellut], niin siun on helppo tunnistaa niitä. Mulla on yllättävän hyvä korvakuulo siihen nähden, että mie en ole ikinä sitä treenannut.

Välillä nuoteista tietysti, ja sitten kun löytyy joku kiva kappale, johon ei ole nuotteja, niin sitten lähtee itse kokeilemaan korvakuvallolla.

Kysyttäessä haastateltavilta musiikkiharrastuksen jatkumisesta ja tavoitteista Savonlinnan Taidelukion jälkeen olivat vastaukset samankaltaisia. Musiikin arveltiin jäävän harrastukseksi, jota jatketaan joko itsenäisesti opiskellen tai soitotunneilla käyden. Musiikkia ei nähty mahdollisena tulevaisuuden ammattina kahta haastateltavaa lukuun ottamatta, jotka arvelivat musiikillisen ammatin mahdolliseksi myöhemmin elämässään. Musiikillista ammattia harkitsevista toinen näki itsensä enemmän musiikkiteknikkona kuin soittajana. Musiikin jatko-opiskelu yhtä poikkeusta lukuun ottamatta ei vaikuttanut todennäköiseltä. Musiikkiharrastuksen myös arveltiin hiipuvan Savonlinnan Taidelukion päättymisen jälkeen. Yksi haastateltu arveli myös, ettei hankitusta musiikillisesta osaamisesta olisi välttämättä hyötyä työelämässä.

Mä en ikinä ole ajatellut, että siitä mitään ammattia tai mitään tällaista tulisi. Tavallaan taito ja semmoinen harrastus mikä on siinä sivussa. Ei se ole mikään semmoinen, että mulla on joku akateeminen tavoite siitä.

Muusikoks ei nyt tee mieli. Se on asia, johon melkein pitäisi jopa syntyä, että siitä tulee jotain. Ei itestä oo muusikkoa vielä ainakaan näillä näkymin tulossa, että teknikko mieluummin [teatteriteknikko, miksaaja, valosuunnittelija yms.].

Itse olen miettinyt, että joko saatan haluta tulevaisuudessa musiikkia tehdä työkseni. Mutta sitten taas olen miettinyt, että se voisi olla ihan kiva harrastus. Tällä hetkellä mietin, että voisin jatkaa sitä sitten tulevaisuudessa, että varmaan tonne Tampereelle tai Helsinkiin ajattelin mennä sitten ammattikorkeakouluun musiikkia opiskelemaan.

Tavoitteena olisi jatkaa basson soittoa loppuelämän silleen vaihtelevasti. – – Uskon, että musaharrastus sai hirveästi puhtia tuolta [Savonlinnan Taidelukiosta] ja uskon, että se saattaa jopa vähän hiipua siitä mitä se nyt on.

En usko, että se vapaa-ajan toiminnan ulkopuolelle menee. En usko, että tulee työmaailmassa olemaan hirveästi hyötyä. Musiikillinen koulutus jää kuitenkin varmaan tähän.

Yksi haastateltavista kertoi olevansa aiempaa motivoituneempi tiedon lisääntymisen myötä. Toinen haastateltava kertoi olevansa hyvillään siitä, että Sa-

vonlinnan Taidelukiossa opittuja asioita voi yhdistää omaan harrastuksenkuvaan vapaa-ajalla. Osa arveli soittoharjoittelun lisääntyvän vapaa-ajalla Savonlinnan Taidelukiossa valmistumisen jälkeen, sillä soittotunteja on kouluaihana paljon. Haastateltavat kertoivat myös soittoharrastuksen muuttuneen ohjatumpaan suuntaan.

Oon tosi paljon motivoituneempi. Teoria juttuja siinä mukana, niin tietääkin sitten enemmän. On helpompi lähteä opettelemaan siitä.

Se on avannut [Taidelukiossa opiskelu] ensinnäkin silmiä tosi paljon, joita ei ole ennen huomionnut. Esimerkiksi harmoninen miksaaminen, että tässä voikin mennä sävellajin mukaan. Säveltapailu- ja teoriakurssilla käytiin sävellaji, kvinttiympyrä ja muuta, niin sitä kautta löytyi omaankin harrastukseen apua.

Monipuolistui huomattavasti se näkökulma musiikkiin nyt kun basson soiton aloitin.

Ennen Taikkaria mä soitin ehkä jopa enemmän, kun soitti niin paljon vapaa-ajalla. Taikkarissa tuli niin paljon sinne kouluun sitä musiikkia. Siitä tuli enemmän ohjattua.

No ei se ole muuttunut, mutta syventynyt. Oon enemmän ottanut selvää, miks tää menee just tälleen ja että mihin nuotteihin olen perehtynyt enemmän ja oppinut erilaisia tapoja, miten voi soittaa. Yhteissoittojutuissa oppinut sitä kuuntelemista, että miten tärkeitä se on. Ja sit omaa instrumenttia, laulua ja muita tekniikoita.

Haastateltavat luonnehtivat harrastuksensa muuttuneen Savonlinnan Taidelukiossa opiskelun aikana monin eri tavoin. Harrastuksen muuttuminen ilmenee heidän omien sanojensa mukaan näkökulmien monipuolistumisena, harrastuksen syventymisenä sekä musiikillisten kompetenssien kohentumisena.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1 Tiivistys tutkimustuloksista

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkia, miten Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjan tukee itseoppineina opintonsa aloittaneita opiskelijoitaan. Tarkoituksena oli selvittää, millaisia tuen tarpeita tällaisilla musiikkilinjan opiskelijoilla on. Lisäksi halusimme selvittää, millä tavalla Savonlinnan Taidelukiossa opiskelu on vaikuttanut heidän harrastamisensa luonteeseen sekä millaisia kokemuksia nuorilla muusikoilla on musiikkiharrastuksesta. Hypoteesinamme toimi ajatus siitä, että Savonlinnan Taidelukion opiskelijoilla on erilaisten lähtötasojensa

vuoksi erilaisia tuen tarpeita. Tämän lisäksi he voivat kokea Savonlinnan Taidelukion musiikkiin liittyvät opintokokonaisuudet toisistaan poikkeavalla tavalla. Haastateltavien tilanteen kokonaisvaltaisemman ymmärtämisen vuoksi kerrytimme tietoa haastateltavien harrastuneisuuteen johtaneista syistä, sillä pohtiessamme opiskelijoiden musiikkiharrastuksen muuttumista Savonlinnan Taidelukiossa, on meidän ymmärrettävä heidän lähtötilanteensa ja heidän harrastuksensa syntyyn vaikuttaneet tekijät.

Tutkimusaineiston perusteella Savonlinnan Taidelukion musiikkilinjalta annetaan yksilöllistä ja opiskelijoiden erilaiset lähtötasot huomioivaa opetusta. Nuorilla oli myös positiivisia kokemuksia siitä, kuinka yhteisö tukee yksilöä. Esimerkkeinä mainittiin vertaistuki, samanhenkisten opiskelijoiden muodostamat tukiverkostot sekä kannustava ilmapiiri. Lisäksi opettajat koettiin osaksi Savonlinnan Taidelukion yhteisöä ja heillä mainittiin olevan kyky huomioida opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita. Opiskelijoiden huoli samalla tasolle pääsemisestä jo aiemmin musiikkia harrastaneiden kanssa oli myös hälvennyt opintojen aikana.

Haastateltavat kokivat suurimmaksi haasteekseen opinnoissaan musiikin teorian lainalaisuudet. Eniten ongelmia tuottivat nuottien lukeminen, musiikin esittäminen nuoteista ja musiikin teoria kokonaisuutena. Yksi haastatelluista arveli musiikin teoreettisen puolen aiheuttavan ongelmia siksi, että oppiminen on tapahtunut aikaisemmin kuuntelemalla ja toistamalla parhaan osaamisensa mukaan kuulemaansa ääni-informaatiota niin sanotusti korvakuulolta. Yksi haastateltavista koki, että hänen harrastustaustaansa ei ole pystytty tarttumaan opetuksen näkökulmasta sen harvinaisuuden vuoksi.

7.2 Pohdinta ja johtopäätökset

7.2.1 Musiikkilinjan opiskelijoiden tuen tarpeet

Haastateltavien puheista ilmeni, että negatiiviset ennakkoluulot omaa pystyvyyttä kohtaan olivat poistuneet opintojen aikana. Syynä tälle oli eritasoiset oppijat huomioonottava opetus sekä yksilöllinen tuki. Korkiamäki (2015, 131) tuo ilmi, että nuoren tukeminen mahdollistuu yksilölle itselleen merkityksellisiin asioihin tutustumisen ja niiden arvon tunnustamisen kautta. Lisäksi Savonlinnan Taidelukion (2021c) verkkosivuilla todetaan, että Savonlinnan Taidelukio

ei ole tarkoitettu ainoastaan opiskelijoille, jotka ovat suuntaamassa tai-dealansa ammattilaisiksi. Lisäksi oppilaitoksen opetussuunnitelma on luotu niin, että opiskelijat etenevät opinnoissaan omasta lähtötasostaan käsin (Savonlinnan Taidelukio 2021d). Verrattaessa Savonlinnan Taidelukion syksyllä 2021 aloittaneiden kohdalla sovellettavaa opetussuunnitelmaa sekä aiempien vuosikurssien noudattamaa opetussuunnitelmaa vuodelta 2016, on havaittavissa, että opetuksessa tullaan jatkossa painottamaan enemmän opiskelijoiden omia vahvuuksia ja niiden tunnistamista sekä tavoitteiden asettamista opiskelijoiden omalle musiikilliselle toiminnalle (Savonlinnan Taidelukion opetussuunnitelma 2021, 187). Niin kuin Kallio ym. (2015, 23–24) muistuttavat, myönteisen tunnistamisen ydinajatuksia ovat arvokkuuden ja osallisuuden kokemusten vahvistaminen arjen käytännön läheisenä periaatteena ja nuoren kokemusmaailman ottamista tunnistamisen lähtökohdaksi. Myönteisen tunnistamisen periaatteet ovatkin todennettavissa edellä mainitussa Savonlinnan Taidelukion uudessa opetussuunnitelmassa. Epäselväksi jäi kuitenkin se, ohjaako Savonlinnan Taidelukio opiskelijoitaan kokonaisvaltaisesti yksilölliseen muusikkouteen (omat vahvuudet ja kunnianhimo yms. mukaan luettuna) vai opiskelijan lähtötason mukaan kuitenkin samankaltaiseen lopputulokseen muiden opiskelijoiden kanssa. Yksi haastateltavista mainitsi myös, että teorian ja käytännön yhteen nivominen konkreettisten tuotosten, kuten oman musiikkikappaleen tekemisen kautta, voisi helpottaa musiikin teorian sisäistämistä.

Haastateltavat kertoivat opiskelijoiden olevan vertaistukena toisilleen muodostaen tukiverkostoja. Useissa aineistossa (Pellinen 2018, 75–76; Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 9, 17) todetaan harrastamisella olevan monia positiivisia vaikutuksia. Näiden positiivisten vaikutusten joukosta nousee esiin yhteenkuuluvuuden tunteen kasvu sekä samanhenkisten kavereiden löytyminen. Näin harrastamisella on suotuisia vaikutuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Harrastaessa nivoutuu yhteen omien vahvuuksien löytäminen, itsensä kehittäminen sekä vuorovaikutus toisiin ihmisiin. Haastateltavat kertoivat opettajien olevan tärkeä yhteisön osa Savonlinnan Taidelukiossa tukevinä toimijoina, joilla on taipumus havaita yksilöllisiä tarpeita. Kosonen (2010, 296–297) muistuttaa, että soitonopettajan tai muun musiikin ammattihenkilön tuki ja kannustus rohkaisemalla ja yksittäistä tai yleistä palautetta antamalla on tärkeää. Lisäksi Savonlinnan Taidelukiossa järjestet-

tävät konsertit ovat haastateltujen mukaan tilaisuuksia, joissa he kokevat vahvaa yhteisön tukea. Kosonen (2010, 296–297) toteaa, että soittomotivaation voi ryhmitellä motivaatiotyypeinä. Tärkeimpiä ovat soitettavan musiikin ja soittamistilanteiden motiivit esimerkiksi ilon tunteet ja elämykset. Hallintamotiivit kuvastavat omaa pystyvyyttä ja tärkeät yhteisiin soittotilanteisiin liittyvät kontaktimotiivit toimivat muusikoiden innoittajina. Soittamiseen liittyvän toiminnan ulkopuolisia motiiveja ovat tuki ja kannustus.

Yhden haastattelun aikana nousi esiin soittoharrastuksen kustannukset, jotka voivat paisua hyvinkin suuriksi. Haastateltava pohti, että soittoharrastuksen rahoittaminen aiheuttaa monille nuorille soittajille päänvaivaa. Soittoharrastuksesta aiheutuvia kustannuksia ovat esimerkiksi uusien instrumenttien hankinta, instrumenttien huolto, laulu- ja soitto tunninit tai vaikkapa erilaisen opastavan kirjallisuuden hankinta. Metsämuuronen (1995, 40–41) muistuttaa, että vanhempien rooli korostuu nuoren harrastuksen taloudellisina mahdollistajina. Bojner-Horwitz & Bojner (2007, 88–89) toteavat, ettei soittoharrastus kaipaa välttämättä kalliita laitteita. Varsinkin kouluikäiset lapset voivat inspiroitua soittoharrastuksesta soittamalla kaveriporukalla hyvinkin yksinkertaisia instrumentteja. Haastateltava toi ilmi, että musiikkivälineistöä voi vuokrata tilanteen vaatiessa melko laajasti musiikkiopistoilta. Haastateltava koki Savonlinnan Taidelukion tarjoamien ilmaisten soitto- ja laulutuntien vähentävän taloudellista kuormitusta, joka taas lisäsi harrastuksen mielekkyyttä. Haastateltava kertoi myös, ettei ole keskustellut opettajien kanssa musiikkiharrastuksen kalliista luonteesta tai siitä, mitä harrastuksen kustannusten pienentämiseksi olisi tehtävissä. Ymmärtävätkö nuoret musiikin harrastajat heissä piilevän taidon, jonka esiin tuomisesta voi saada palkkion? Onko mahdollista, että nuoret harrastajat tarjoaisivat musiikillista osaamistaan pienimuotoisesti kevytyrittäjinä?

Tärkeinä asioina, joihin toivottiin tukea, nähtiin tapahtumatuotannolliset asiat sekä erilaiset musiikin lupa-asiat. Tapahtuman oikeaoppinen tuottaminen on iso osa musiikkikenttää ja paikallisten elämysten lisäämistä. Tapahtuman tuottamiseen liittyy paljon suunnittelu- ja organisointityötä, puhumattakaan lupahakemusten ja ilmoitusten täyttämisestä, sekä fyysisestä työstä. Teoston musiikkiluvat ja muut musiikkiluvat ovat yleensä koukeroisia aiheuttaen päänvaivaa nuorille muusikoille. Eräs haastateltava mainitsi tärkeänä tuen ja ohjauksen tarpeena sen, kuinka tuotteistaa ja markkinoida omaa osaamistaan paremmin.

Voisivatko oman osaamisen tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyvät taidot lisätä sitä, että nuoret harrastajat tienaisivat harrastamisellaan? Voisiko Savonlinnan Taidelukion kurssitarjontaan sisällyttää tapahtumatuotannon kursseja, jossa perehdyttäisiin tarkemmin musiikkiin liittyvään byrokraatiaan?

Erilaiset sosiaalisen median kanavat, suoratoistopalvelut ja äänityslaitteiden hintojen lasku ovat mahdollistaneet sen, että omaa osaamistaan on tänä päivänä entistä helpompi saattaa muiden kuultavaksi. Tämä on osaltaan vaikuttanut kappaleiden kuluttamiseen eli kuuntelun moninkertaistumiseen. Samalla musiikkikappaleet nousevat niin sanotuiksi hiteiksi aiempaa nopeammin. (Rautio 2016.) Tuoreimpana musiikkiteollisuuteen vaikuttaneena tekijänä on kenties ollut sosiaalisen median mobiilisovellus TikTok, joka on tiedettävästi vaikuttanut esimerkiksi Yhdysvaltojen singlelistoihin (Jokelainen 2020). Keikkakulttuurin muuttuessa rock-klubien vähenemisen myötä ja keikkapaikkojen siirtyessä pois kaupunkien keskustoista globaalistikin (Hallamaa & Vedenpää 2019), olisi mielestämme tärkeää, että Savonlinnan Taidelukiossa keskusteltaisiin yhdessä oppilaiden kanssa erilaisista keinoista, joilla tänä päivänä voi musiikkia tehdä ja esittää. Tällä tavalla Savonlinnan Taidelukio olisi kiinni ajankohtaisissa musiikillisissa ilmiöissä ja oppilaita voitaisiin hyödyntää vahvemmin kokemusasiantuntijoina ja nuorisokulttuurien kuluttajina sekä sen muovaajina.

7.2.2 Savonlinnan Taidelukion vaikutus harrastamiseen

Kysyttäessä haastateltavilta mikä on ollut Savonlinnan Taidelukiossa erityisen helppoa, he mainitsivat yleensä vain oman soittimensa soittamisen kuvailematta sitä tarkemmin omaksi vahvuudekseen. Yksi haastateltavista toi selvästi ilmi omana vahvuutenaan yllättävän hyvän sävelkorvan ja toinen rytmittäjän, joiden kaltaisia oivalluksia uskoimme käyvän enemmän ilmi haastateltujen puheissa. Sävelkorvan omana vahvuutenaan maininnut haastateltu koki, että monimuotoisen musiikin kuuntelu on auttanut tämän taidon kehittämisessä. Kyseessä voi olla *omaehtoisen oppimisen* tilanne, sillä Metsämuurosen (1997, 20–21) mukaan tällöin oppija tietoisesti kehittää itseään haluten oppia jotakin, kuten esimerkiksi tunnistamaan ja omaksumaan melodioita tehokkaammin erilaista musiikkia kuuntelemalla. Omien vahvuuksien tunnistaminen ja sanoittaminen on mielestämme tärkeä osa muusikkoutta, vaikka musiikki olisikin vain

harrastus. Uskomme, että musiikin tekeminen omien vahvuuksien tunnistamisen kautta mahdollistaa kokonaisvaltaisempaa itseilmaisua.

Opiskelijoiden motivaation sanoittaminen motiiveja listaamalla (ei tarvitse puhua tutkinnoista, vaan asiaa voi lähestyä oppilaalle mielekkään kappaleen kautta: soittaaksesi näin sinun täytyy oppia tekemään näin jne.) voi itsestään löytää piileviä voimavaroja. Kosonen (2010, 296–297) muistuttaa motivaation koostuvan yleensä useasta pienemmästä motiivista, joista osa on tiedostettavia ja osa tiedostamattomia. Motivaatio voi olla joskus niin hajanainen kokonaisuus, että se on hyvä määritellä erittelemällä motiivit. Ahtee (2015, 177–178) lisää, että ohjaaja voi tunnistaessaan nuorella jonkun piirteiden tukea ohjattavaa hahmottamaan, miten itseään voi kyseisen ominaisuuden kautta toteuttaa. Kun nuori itse oivaltaa piirteessään olevan voiman, onnistuu tukeminen parhaiten.

Musisointi nähtiin rentoutumisen keinona, jota halutaan tehdä hyvin ja jollain tapaa oikein. Oikein tekemisellä haastateltavat tarkoittivat soittimen soittamisen teknistä osaamista sekä teorian osaamista. Ajattelemme teorian olevan erittäin tärkeässä osassa prosessia, jossa päässä kuullut asiat saadaan purserrettua helpommin talteen visuaalisesti ja mahdollisesti myös muiden soittajien saataville. Nuotinlukutaito tarvittaessa helpottaa ja nopeuttaa jo olemassa olevien musiikkikappaleiden esittämistä ja harjoittelua, sekä on osa musiikillista yleissivistystä. Toisaalta Paldanius (Tuomikoski 2017) huomauttaa, ettei ihminen opi puhumaankaan lukemalla, ja nuotinlukutaidon olevan erityisesti hyödyksi silloin, kun ei ymmärrä kuulemaansa. Vaikka musiikkia harrastavalle onkin hyödyksi ymmärtää musiikin teoreettiset raamit, on mielestämme tärkeää, että musiikin harrastaminen lähtee ensisijaisesti halusta itsensä ilmaisemiseen ja mielekkääseen tekemiseen. Tämä myös parantaa henkistä jaksamista, sillä musisoiminen on sisäisen soinnin purkamista ja mahdollisen mielen kaaoksen vapauttamista. Itsensä ilmaiseminen ja niin sanotun oman sävelkielen löytäminen onkin kirjattu uuteen Savonlinnan Taidelukion opetussuunnitelmaan (2021, 321) säveltapailun ja musiikin teorian tavoitteisiin.

Yksi haastateltava arvioi, että hän oli ennen Savonlinnan Taidelukiota soittanut jopa enemmän. Syyksi hän arvioi ohjauksen lisääntymisen sekä musiikin

läsnäolon väistämättömän lisääntymisen opintojen myötä. Haastattelun kohdalla hänen motivaationsa oli hetkellisesti laskenut siitä syystä, että harrastamisen motiivina oli toiminut vahvemmin ulkoinen palkinto kuin soittotilanteiden tuomat ilon tunteet ja elämykset, kuten Kosonen (2010, 296–297) on ilmaissut kuvatessaan musiikkiharrastukseen liittyvien motiivien vaikutusta motivaatioon. Myös Juvonen (2000, 294) mainitsee orientaatiokriisiin johtavista syistä motivaatioperustan raukeamisen, jos soittamisesta ei enää saa sisäistä tyydytystä.

Useiden haastateltujen vastauksista oli havaittavissa, että musiikkiharrastus oli Savonlinnan Taidelukion aikana syventynyt, joka on johtanut *oma-aloitteiseen selville ottamiseen*, haluun ymmärtää musiikkia paremmin sekä uskemukseen siitä, että lukiossa saatu teoreettinen perusta mahdollistaa musiikin opiskelun jatkamisen itsenäisesti. Opintojen kuvailtiin myös avanneen silmiä teoreettisissa asioissa, joita ei itsenäisesti opiskellen edes huomattu. Metsämuurosen (1995, 34–35) *yksinkertaistetun harrastuneisuuden viriämistä kuvaavassa mallissa* esitettyjen *toisiaan vahvistavien syklien* toteutuminen jää useimpien haastateltujen kohdalla toteutumatta musiikin teoreettisemmassa opiskelussa. Yksilön tarpeet eivät tyydyty, mikäli hän ei onnistu saamaan positiivisia kokemuksia, jotka osaltaan lisäävät positiivisen asenteen kasvua, joka taas motivoisi toimimaan asiaan liittyvästi. Tämä lisäisi *oma-aloitteista selville ottamista*, eli omaehtoista opettelemista ja opiskelemista (Metsämuuronen 1995, 20).

7.2.3 Opiskelijoiden kokemuksia musiikkiharrastuksesta

Haastateltavien musiikkiharrastuksen syntyvaiheissa oli yhteisenä nimittäjänä vanhemmilta saatu tuki ja kodin hyväksyvä ilmapiiri. Kuten Kosonen (2010, 295–296) on todennut, niin kodin merkitys musiikkiharrastuksen mahdollistavana ja tukevana tekijänä on välttämätön. Tulokset olivat yhteneväisiä tämän kanssa vahvistaen olettamusta, että musiikkiharrastus ei synny tyhjästä, vaan lapsen musiikkia kohtaan ilmaisemaan kiinnostukseen ja varhaisiin musikaalisuuden ilmenemisen muotoihin on tärkeää reagoida kasvuympäristössä. Musikaalisuus ja soittotaito kehittyvätkin ympäristön ja perintötekijöiden välisessä vuorovaikutuksessa (Davidson ym. 2004, 191; Nurmi 2019, 15). Myös Pellisen (2018) nuorten musiikillista identiteettiä tutkivassa pro gradu -tutkielmassa on

nuorten narratiiveista johdettu huomio, että nuoren kasvuympäristöllä on huomattava vaikutus sekä harrastuksen aloittamiseen että lopettamiseen. Vaikka tämän kappaleen keskeinen sisältö painottuu lapsuuteen ja kodin ilmapiiriin, tulee mielestämme samankaltainen harrastusta ruokkiva ilmapiiri olla kaikissa yhteisöissä, jotka liittyvät musiikkiharrastukseen. Kosonen (2010, 295–296) mainitsee, että lapsen musiikkia kohtaan ilmenevään kiinnostukseen sekä lapsessa ilmeneviin musikaalisuuden muotoihin on tärkeä reagoida. Samankaltaista tunnistamista voidaan mielestämme soveltaa myös Savonlinnan Taidelukion opiskelijoihin.

Verraten edeltävää kappaletta haastateltavien harrastusten lähtökohtiin, useiden haastateltujen kohdalla laulu oli toiminut ensimmäisenä äänen ja musiikin tuottamisen välineenä. Haastatteluissa korostui myös se, että äänen tuottaminen oli ollut spontaania eivätkä he osanneet sanoittaa tarkemmin miksi olivat alkaneet laulamaan. Yksi haastateltavista kuvaili omaa suhdettaan pianoon sanoen, että ”se tuntui luontevalta soittaa”. Harrastuksen aloittamisessa oli haastatteluaineiston mukaan selvästi havaittavissa leikillisyyttä. Lisäksi puhuttaessa musiikista täytyy ottaa huomioon, että kyseessä on ilmiö, joka muodostuu spontaanisti kehittyvistä ja moninaisista musiikin havaitsemiseen liittyvistä taidoista (Lehtiranta 2020, 15, 19; Honing 2018, 1) sekä lukuisista musiikillisen tapahtuman yhteydessä tapahtuvista ei-musikaalisista ilmiöistä (Karma 2010, 357–357).

Haastateltavat olivat harrastuksensa alkuvaiheessa tarttuneet musiikkiin leikki-mielisesti. Tuolloin polttoaineena toimia musiikkiin liittyvästi oli ollut opiskelijoiden sisältä kummunnut halu ja tarve tulkita, ilmaista sekä tehdä. Onko Savonlinnan Taidelukioon pääseminen tehnyt musiikkiharrastuksesta jollain tavalla kuitenkin leikillisyyttä rajoittavampaa ja totisempaa? Ohjaako opiskelijoita liiaksi tarve tehdä asioita oikein sen sijaan, että he tekisivät kuten he haluavat? Kuten Lehtiranta (2020, 17) muistuttaa, musiikki on esteettisesti järjesteltyä ääntä, joka on jollain tapaa laadullistettu. Tästä syystä voimme todeta, ettei loppujen lopuksi ole niin sanotusti oikein tehtyä musiikkia. Haastateltujen muusikkoudessa oli havaittavissa samanlaisia piirteitä kuin tiedetään olleen antiikin aikana, jolloin musisoiminen ja ajatusleikittely musiikin teorian parissa yksin oli hienoa ja jaloa oman sielun muovaamista (Bojner-Horwitz & Bojner

2007, 21). Myös Suomen virallisen tilaston (2018) tutkimusten mukaan musiikkiharrastukset ovat suosituimpia nuorten ja korkeammassa viroissa olevien väestöryhmien keskuudessa kuin muissa väestöryhmissä. Onko opiskelijoilla liian yksipuolinen kuva muusikkoudesta?

Yllättävää oli se, kuinka haastateltavat arvioivat oman musiikkiharrastuksen jatkuvuutta. Oletimme, että heillä olisi suurempi tarve tehdä omaa musiikkia, soittaa erilaisissa yhtyeissä ja päästä esiintymään. On kuitenkin huomioitava haastattelussa esitettyjen kysymyksien asettelujen mahdollinen vaikutus. Peltonen (2013, 51–54) toteaa tutkimuksessaan, että molempien vanhempien ollessa ammattimuusikoita, tulee heidän jälkeläisestään usein joko musiikin ammattilainen tai aktiivinen amatööri. Haastateltaviemme vanhemmat eivät olleet ammattimuusikoita, eivätkä aikuisiällä enää kovin aktiivisia harrastajiaakaan. Mitkä tekijät vaikuttavat motivaation lisäksi aktiivisen musiikkiharrastuksen jatkuvuuteen? Suomen virallisen tilaston (2018) mukaan alle puolet vuonna 2017 musiikkia harrastavista nuorista harjoitti bänditoimintaa tai teki omaa musiikkia.

Haastateltujen vastauksista oli huomattavissa Metsämuurosen (1995, 35) esittämän *yksinkertaistetun harrastuneisuuden viriämistä kuvaavan mallin* mukainen kaava, jossa toistuvien positiivisten kokemusten vaikutus korostuu ennen varsinaisen harrastuneisuuden ilmenemistä. Kuten yksi haastateltavista kertoi, hänen kohdallaan alakoulun kuoroharrastuksen päätyttyä koko harrastaminen oli hetkeksi jäänyt, koska ”sitä ei tullut koulussa tai missään vastaan”. Kosonen (2010, 295–296) esittää, että peruskoulun tulisi tukea lasta ja nuorta musiikillisesti, sillä oppivelvollisuuden päätyttyä nuoren harrasteet ovat usein löytäneet jo vakituisen paikkansa. Haastateltu myös kertoi, kuinka musiikki ja laulu olivat Savonlinnan Taidelukion myötä palannut osaksi arkea ja laulun tuoneen hänelle mukavia tuntemuksia. Ilon tunteet ja elämykset ovatkin Kososen (2010, 296–297) mukaan tärkeimpiä soitettavan musiikin ja soittamistilanteiden motiiveja. *Yksinkertaistetussa harrastuneisuuden viriämistä kuvaavassa mallissa* esitetyt *kaksi toisiaan voimistavaa sykliä* olivat myöskin todennettavissa aineistomme perusteella. Esimerkiksi kasvuympäristön tavanomaista aktiivisempi suhtautuminen musiikkiin vanhempien harrastuneisuuden kautta tai vaikuttavan musiikillisen elämyksen kokeminen vaikkapa keikan nä-

kemisen muodossa voivat johtaa tilanteeseen, jossa hyvät kokemukset synnyttävät positiivisen asenteen musiikkia kohtaan lisäten näin yksilön kiinnostusta siihen. Kiinnostus taas lisää toimimaan asiaan liittyvästi, joka taas voi johtaa uusiin positiivisiin kokemuksiin sekä tarpeiden tyydyttymiseen ja niin edelleen. Tätä kuvaa hyvin esimerkiksi tilanne, jossa haastateltu kertoi nähneensä laivan klubilla DJ:n, jonka esittämä musiikki oli saanut hänet innostumaan konemusiikista. Tämä johti siihen, että hän koki haluavansa tehdä samanlaista musiikkia, joka edellytti tarvittavan välineistön hankkimista.

Haastateltujen musiikkiharrastuksen tavoitteellisuudessa oli eroja, eivätkä kaikki osanneet nimetä itselleen selkeitä tavoitteita. Kosonen (2010, 296) toteaa, että harrastuksen motiivien keston ja voimakkuuteen vaikuttaa yleensä ihmisen toiminnan tavoitteellisuus. Voimakkuudet vaihtelevat läpi soittoharrastuksen. Haastateltavien tavoitteet liittyivät taitojen kehittymiseen, harrastuksen vakavuuteen sekä laulututkintojen suorittamiseen. Kososen (2010, 295) mukaan musiikin harrastaminen ja tavoitteellinen musiikinopiskelu tähtäämättä musiikkiammattiin on erityisesti länsimaisen kulttuurin ilmiö, vaikka musiikinopiskeluun liittyykin ammattimuusikkouden perinne. Toisaalta Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017, 9) muistuttaa, ettei harrastaminen saa olla liian vakavaa tai suorituskeskeistä.

Kuten Metsämuuronen (1997, 20–21) on osoittanut, niin oppiminen ei aina vaadi opettajan ja oppilaan välistä tiedon siirtämistä, vaan oppimista voi tapahtua tahattomasti ilman suunnitelmallista aikomusta kehittyä. Tällaista *tahattomista muuttumista* ilmeni haastateltujen kohdalla tilanteissa, joissa musiikkia oli lähestytty ennemminkin leikin kautta esimerkiksi vanhemman kuunteleman musiikin mukana huutamalla, kuten yksi haastatelluista omin sanoin varhaista laulamistaan kuvaili. Toisaalta taas haastatelluista ilmeni, että Savonlinnan Taidelukiossa ei juurikaan pystytä tarttumaan konemusiikin harrastajien tarpeisiin opetuksen näkökulmasta, joka omalta osaltaan hankaloittaa täyttä itseilmaisullista potentiaalia. Pitäisikö Savonlinnan Taidelukiossa olla konemusiikille oma opettaja? Arvelemme, etteivät konemusiikin harrastajat tule vähenevänsä lähitulevaisuudessa. Voi olla, että konemusiikkia harrastavia nuoria haakeutuu jatkossa yhä enemmän myös Savonlinnan Taidelukioon. Millaisia toimia tarvittaisiin, jotta tähän musiikin osa-alueeseen pystyttäisiin Savonlinnan Taidelukiossa paremmin vastaamaan?

Yksi haastateltavista epäili, ettei musiikkiharrastuksesta olisi välttämättä hyötyä työelämässä. Tämä poikkeaa Hautaniemen (2014) maisterintutkielman tuloksien synnyttämästä olettamuksesta. Musiikki nähtiin myös taitona, joka mahdollistaa vaikkapa laulamisen tai säestämisen erilaisissa tilanteissa. Musiikkiharrastuksesta voikin olla hyötyä varsin erilaisissa ammateissa kuten varhaiskasvatuksessa sekä toimiessa opettajana vaikkapa peruskoulussa. Se voi myös tuoda mukanaan monia yleishyödyllisiä taitoja, kuten vuorovaikutus- ja organisointitaitoja. Opetushallituksen (2014, 32) mukaan varhaiskasvatuksessa järjestetään musiikillista toimintaa, joka tarjoaa lapsille musiikillisia kokemuksia laulaen, soittaen ja kokeillen leikin muodossa. Musiikkiharrastuksesta ja musiikillisesta osaamisesta on hyötyä myös toimiessa esimerkiksi nuoriso-ohjaajana nuorisotilalla. Nuorisotyöhön liittyy olennaisesti erilaisten tapahtumien organisoiminen, joissa tarvitaan musiikillista ymmärrystä. Lisäksi nuoriso-ohjaaja voi järjestää musisointiryhmiä. Nuorisotyön näkökulmasta musiikkiharrastustaustasta on nähdäksemme hyötyä koulunuorisotyössä, jonka kontekstissa musiikki on läsnä. Opinnäytetyömme tuloksia voi mielestämme hyödyntää erilaisissa oppilaitosympäristöissä.

7.3 Tutkimuksen luotettavuus

Emme voi sivuuttaa tosiasiaa, että henkilökohtaiset siteemme musiikkiin, musikaalisuuteen ja niiden teemoihin eivät olisi vaikuttaneet opinnäytetyömme tekemiseen. Musiikilla on valtavia merkityssuhteita meidän elämässämme, jotka ovat vaikuttaneet vähintäänkin alitajuisella tasolla esimerkiksi teemahaastattelun valikoituneisiin kysymyksiin sekä tulosten ennako-odotuksiin. Toisella meistä on omakohtaista kokemusta Savonlinnan Taidelukiossa opiskelusta ja näin ollen omaa merkittävää tietoa ja kokemusta erityislukion tarjoamista mahdollisuuksista. Toinen opinnäytetyömme laatija on aloittanut musiikin hyvin samankaltaisista lähtökohdista kuin kohdejoukkomme, kuitenkin siirtymättä koskaan muodollisen musiikinopetuksen pariin kerryttäen ja kehittäen itse aktiivisesti omia musiikillisia valmiuksiaan. Voimme siis ajatella, että me itse opinnäytetyön tekijöinä olemme kerryttäneet suuren määrän tietoa aiheeseemme liittyen, joka on juurtunut omiin musiikillisiin identiteetteihimme. Alasuutari (2011, 237) muistuttaa, että tutkimuksen tekijä sokeutuu enemmän tai vähemmän omaa tekstiään sekä ajatuksiaan kohtaan työn edetessä. Tutkija

voi huomaamattaan jättää kirjoittamatta auki itselleen selviä asioita, joita ulkopuolisen on vaikea ymmärtää.

Opinnäytetyötä tehdessämme tarkastelimme lähdemateriaalia huolella ja paikoin kriittisesti. Merkitsimme kaikki käyttämämme lähteet mahdollisimman tarkasti niin tekstiin kuin lähdeluetteloonkin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun laatimien lähdemerkintäohjeiden mukaan. Alasuutarin (2011, 72) mukaan lähteiden luotettavuutta voidaan arvioida kriteerein, jotka riippuvat siitä, mistä näkökulmasta lähteen tietoa tarkastellaan. Laadullisen aineiston valossa näkökulmia on kaksi: indikaattorit ja todistukset. Tieto, jota käytetään epäsuorana näyttönä kysymyksestä, johon halutaan vastaus, on indikaattori. Todistusnäkökulmasta lähdettä tarkastellaan totuuden mukaisena lausuntona tutkitavasta asiasta.

Hirsjärvi ja Hurme (2008) toteavat, että käsityksemme todellisuudesta ovat aina subjektiivisia. Vaikka puhuisimme samasta ilmiöstä, voivat käsityksemme siitä olla eroavaisia ja jopa ristiriidassa keskenään. Näin ollen se mitä tutkija pitää tietynä hetkenä totuutena, tulee ajan kuluessa muuttumaan. Lisäksi tutkija joutuu tekemään valintoja tutkimuksen eri vaiheissa, jotka osaltaan aina vaikuttavat tutkimukseen. Tästäkin huolimatta tutkijan on pyrittävä omilla tulkinnoillaan heijastamaan tutkittavien kokemuksia ja heidän maailmaansa. Vaikka tutkija on osa tutkimusvälineistöä, tulisi hänen pystyä tunnistamaan oma osuutensa. (Mts. 17–18.) Alasuutari (2011, 35) lisää, että laadullisessa tutkimuksessa suurten kysymysten ratkaiseminen on johtolankojen ja vihjeiden perusteella tehty merkitystulkinta. Lisäksi Alasuutari toteaa, että haastattelumateriaalia lähestytään yleensä faktanäkökulmasta. Maailman ja siitä esitettyjen väitteiden välille tehdään selvä ero, joka on faktanäkökulmalle tyypillistä. Faktanäkökulman myötä käy järkeväksi pohtia annetun tiedon todenmukaisuutta ja tiedon antajan rehellisyyttä. (Mts. 69.)

Haastattelukutsussa kerroimme haastateltaville, että tutkimuksessa tullaan käsittelemään musiikkiharrastusta ja siihen vaikuttaneita asioita sekä Savonlinnan Taidelukion vaikutusta omaan harrastamiseen. Tämän tarkemmin emme kuitenkaan avanneet tutkimuksemme sisältöä haastateltaville. Hirsjärvi & Hurme (2008) mainitsevat, että tutkija joutuu usein pohtimaan, kuinka paljon tutkittavalle tulisi avata tutkimuksen tavoitteita ja yksityiskohtia. Annettaessa

tutkittavalle liiaksi tietoja, voi tutkittava muuttaa käyttäytymistään tai tieto voi johdatella hänen vastauksiaan (mts. 20). Toisaalta kuten Metsämuuronen (1995, 38) on todennut, lähestyttäessä tutkittavaa aihetta retrospektiivisesti, on varauduttava siihen, että tutkittava voi muistaa heikosti vaikkapa lapsuuteen liittyvän tapahtuman. Tutkimuksemme pääpaino oli kuitenkin Savonlinnan Taidelukiossa vietetyn ajan tarkastelussa, joten tutkimuksen luotettavuuden kannalta emme koe tätä ongelmalliseksi. Olemme tämän kuitenkin huomioineet parhaamme mukaan siinä aineiston osassa, jossa haastateltavat kertovat musiikkiharrastuksen aloittamiseen vaikuttaneista seikoista.

Haastateltavat valikoituivat Savonlinnan Taidelukion lehtoreiden avustuksella. Päädyimme tähän ratkaisuun sen vuoksi, että aihe muotoutui koskemaan ainoastaan itseoppineina opintonsa aloittaneita musiikkilinjan opiskelijoita, ja lehtorit tunsivat parhaiten oppilaansa ja heidän taustansa. Mielestämme tässä ei ole eturistiriitaa, sillä aiemmin esitetyn kriteerin takia oppilaiden valikointi olisi vaikeaa heidän rajallisen määränsä vuoksi, eikä tällainen pyrkimys tuloksien vääristämiseen hyödyttäisi tilaajaa millään tavalla.

7.4 Jatkotutkimusehdotukset

Mielestämme olisi mielenkiintoista tutkia, kuinka musiikkia harrastavien uteliaisuutta voitaisiin tukea. Siefenin (2021) mukaan uteliaisuus mahdollistaa uudenlaisia tilaisuuksia kehittyä. Uteliaisuus vie meitä kohti uusia oivalluksia ja yllätyksiä, mutta se edellyttää irtautumista tutusta ja turvallisesta. Se on myös tasapainoilua varman suorittamisen ja epätasaisen oppimisen välillä. (Mts. 5.) Jokainen on varmasti kuullut, kuinka kokeneet muusikot ilmaisevat haastatte luissa musiikin parhaimman tai kenties pahimman puolen olevan siinä, että koskaan ei ole valmis. Musiikkiharrastukseen liittyy siis vahvasti keskeneräisyyden sietäminen. Kuten Siefen (mts. 7) vertauskuvallisesti toteaa, jälkeempäin esimerkiksi historiallisia tutkimusmatkoja tarkasteltaessa ne näyttävät ilmeisiltä. Tällöin nähdään ainoastaan lopputulos, eikä lopputulokseen johtanutta matkaa. Kuinka siis tukea musiikin harrastajaa siten, että hän uskaltaisi kulkea rohkeasti omia polkujaan ja kuunnella omaa intuitiotaan sen sijaan, että pyrkisi tekemään juuri samoja asioita kuin vaikkapa hänen idolinsa on tehnyt.

Toisena mielenkiintoisena jatkotutkimuksen kohteena pidämme sitä, millaisena itse oppineiden musiikin harrastajien muusikkous näyttäytyy ammattikouluopiskelijoissa, jotka eivät kuitenkaan opiskele musiikkialan perustutkintoon tähtäävässä toisen asteen koulutuksessa, kuten konservatoriossa. Onko lukion yleissivistävällä luonteella ja ammattikoulun käytännönläheisellä luonteella vaikutusta musiikilliseen identiteettiin sekä itsensä ilmaisuun? Jos on, onko niillä eroavaisuuksia? Tutkimuksessa olisi mielestämme mielenkiintoista selvittää, lähtevätkö ammattikoulussa opiskelevat harrastajamuusikot hankkimin esimerkiksi keikoille ja hakevatko he harrastamisellaan vahvempaa käytännön soittotaitoa, improvisointikykyä ja tulkinnallista vapautta ilman mekaanista teorian toistoa. Onko mahdollista, että työelämään valmistavassa koulutuksessa olevat nuoret harjoittaisivat myös enemmän kevytyrittäjyyttä muusikkoina?

LÄHTEET

- Ahtee, E. 2015. Tukemisella kohti uutta harrastusta. Teoksessa Häkli, J., Kallio, K. P. & Korkiamäki R. (toim.) Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 90, 175–178. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf [viitattu 19.10.2021].
- Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. E-kirja. Tampere: Vastapaino. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 20.10.2021].
- Bojner-Horwitz, E. & Bojner, G. 2007. Mielihyvää musiikista. Helsinki: WSOY.
- Davidson, J., Howe, M. & Sloboda, J. 2004. Environmental factors in the development of musical performance skill over the life span. Teoksessa Hargreaves, D. & North, A. (toim.) *The Social Psychology of Music*. 6. painos. New York: Oxford University Press, 188–206.
- Erityislukioiden.fi s.a. Opiskelu erityislukiossa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.erikoislukioiden.fi/opiskelu-erikoislukiossa-6625> [viitattu 17.1.2021].
- Finto – Suomalainen asiasanasto ja ontologiapalvelu. 1987. Muusikot. WWW-dokumentti. Päivitetty 14.9.2018. Saatavissa: <https://finto.fi/ysa/fi/page/Y97581> [viitattu 12.1.2021].
- Finto – Suomalainen asiasanasto ja ontologiapalvelu. 2005. Harrastajamuusikot. WWW-dokumentti. Päivitetty 7.9.2017. Saatavissa: <https://finto.fi/ysa/fi/page/Y214478> [viitattu 12.1.2021].
- Hallamaa, T. & Vedenpää, V. 2019. Nuoret rynnivät suurkonsertteihin ja samalla rock-klubit sulkevat oviaan: "Spotify-aika ajaa massatapahtumiin". WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-11026712> [viitattu 30.10.2021].
- Hautaniemi, A. 2014. Musiikkilukion anti. Kaustisen musiikkilukiossa opitut taidot ja niiden merkitys lukion jälkeisessä elämässä. Jyväskylän yliopisto. Humanistinen tiedekunta. Maisterintutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-201406172061> [viitattu 20.1.2021].
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 14.10.2021].
- Honing, H. 2018. On the biological basis of musicality. *Annals of the New York Academy of Sciences* 1423 (1). PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.researchgate.net/publication/323790669_On_the_biological_basis_of_musicality [viitattu 12.1.2021].
- Huotilainen, M. 2010. Kuulojärjestelmä. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.) *Musiikkipsykologia*. 2. painos. Jyväskylä: Atena, 47–56.
- Häkli, J., Kallio, K. P. & Korkiamäki, R. 2015. Tukeminen myönteisen tunnistamisen ulottuvuutena. Teoksessa Häkli, J., Kallio, K. P. & Korkiamäki R. (toim.)

Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 90, 179–182. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf [viitattu 19.10.2021].

Jokelainen, J. 2020. Suomalaisen TikTok-hittikappaleen metsästys on käynnistynyt. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.teosto.fi/teostory/suomalaisen-tiktok-hittikappaleen-metsastys-on-kaynnistynyt/> [viitattu 30.10.2021].

Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Mitä laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan? Teoksessa Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 3.2.2021].

Juvonen, A. 2000. ...Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja -kampa... Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina. Jyväskylän yliopisto. Humanistinen tiedekunta. Väitöskirja. Jyväskylä studies in the arts 70. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4099-7> [viitattu 19.10.2021].

Jääskinen, A-M. 2017 Mitä sä rageet? – Lapsen ja nuoren tunnetaitojen tukeminen. Helsinki: Lasten Keskus – Kirjapaja.

Kallio K. P., Korkiamäki, R. & Häkli, J. 2015. Myönteinen tunnistaminen – näkökulma hyvinvoinnin edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Teoksessa Häkli, J., Kallio, K. P. & Korkiamäki R. (toim.) Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 90, 9–35. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf [viitattu 21.1.2021].

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. E-kirja. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 234. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 4.2.2021].

Karma, K. 2010. Musikaalisuus. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.) Musiikkipsykologia. 2. painos. Jyväskylä: Atena, 355–365.

Korkiamäki, R. 2015. Lasten ja nuorten arkisen toimijuuden tukeminen. Teoksessa Häkli, J., Kallio, K. P. & Korkiamäki R. (toim.) Myönteinen tunnistaminen, Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 90, 131–164. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/myonteinen_tunnistaminen.pdf [viitattu 21.1.2021].

Kosonen, E. 2010. Musiikkiharrastuksen motivaatio. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.) Musiikkipsykologia. 2. painos. Jyväskylä: Atena, 295–309.

Kunelius, A.-M. 2021. Suuntana musiikki: Motivaation merkitys musiikkiharrastuksessa. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Liiketoiminta ja kulttuuri. Opinnäytetyö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105118253> [viitattu 19.10.2021].

Lehtiranta, E. 2020. Musiikki, henkisyys ja hyvinvointi: kuinka musiikki voi muuttaa elämääsi. 3., uudistettu painos. Helsinki: Viisas elämä.

Leino, M. 2013. Pelkkä amatööri? Teoksessa SES, Leino, M. Etnomusikologian vuosikirja 25, 155–185. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://etnomusikologia.journal.fi/article/view/66807> [viitattu 30.10.2021].

Metsämuuronen, J. 1995. Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping. Teoreettinen tausta, rakenneanalyysi ja sitoutuminen. Helsingin yliopisto. Tutkimuksia 146.

Metsämuuronen, J. 1997. Omaehtoinen oppiminen ja motiivistruktuurit. Opetushallitus. Tutkimus 3/1997.

Nurmi, M. 2019. Mitä musikaalisuus on? Tampere: Vastapaino.

Opetushallitus. 2014. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Tampere: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf [viitattu 11.11.2021].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:19. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80110/okm19.pdf?sequence=1> [viitattu 1.4.2021].

Pellinen, S.-R. 2018. Nuoren musiikillinen identiteetti. Jyväskylän yliopisto. Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-201905162633> [viitattu 26.3.2021].

Peltonen, P. 2013. Ympäristökäytännön yhteys musikaalisuuden kehittymiseen ja ilmenemiseen. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201703272561> [viitattu 19.10.2021].

Rautio, S. 2016. Musiikin tekeminen on helpompaa kuin koskaan – kuudesosaa nykyartisteista et ollut kuullut ennen vuotta 2015. WWW-dokumentti. Päivitetty 4.1.2016. Saatavissa: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/01/01/musiikin-tekeminen-on-helpompaa-kuin-koskaan-kuudesosaa-nykyartisteista-et> [viitattu 11.10.2021].

Savonlinnan Taidelukio. 2021a. Etusivu. WWW-sivu. Saatavissa: <http://www.taidelukio.fi/> [viitattu 30.3.2021].

Savonlinnan Taidelukio. 2021b. Usein kysyttyä. Onko Taidelukio tarkoitettu vain niille, jotka aikovat kuvataiteen tai musiikin ammattilaisiksi? WWW-sivu. Saatavissa: <http://www.taidelukio.fi/tietoa-taidelukiosta/usein-kysyttya/> [viitattu 4.2.2021].

Savonlinnan Taidelukio. 2021c. Usein kysyttyä. Pääseekö musiikkilukioon, vaikka ei olisikaan suorittanut tutkintoja musiikkiopistossa? WWW-sivu. Saatavissa: <http://www.taidelukio.fi/tietoa-taidelukioista/usein-kysyttya/> [viitattu 4.2.2021].

Savonlinnan Taidelukio. 2021d. Usein kysyttyä. Pitääkö olla älyttömän lahjakas musiikissa tai kuviksessa? WWW-sivu. Saatavissa: <http://www.taidelukio.fi/tietoa-taidelukioista/usein-kysyttya/> [viitattu 4.2.2021].

Savonlinnan Taidelukion opetussuunnitelma. 2021. Musiikki. Musiikin oppiminen ja demokratia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://savonlinnantaidelukio.onedu.fi/verkkojulkaisut/wp-content/uploads/sites/3/2019/11/Savonlinnan-Taidelukion-opetussuunnitelma-julkaistu.pdf> [viitattu 28.10.2021].

Siefen, H. 2021. Uteliaisuuden taito: Kun oppiminen on tietämistä tärkeämpää. E-kirja. Jyväskylä: Tuuma-kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 20.10.2021].

Suomen virallinen tilasto. 2018. Vapaa-ajan osallistuminen kulttuuriosallistumisen Muutokset 2017, 3. Soittamista harrastetaan yhtä aktiivisesti kuin 20 vuotta sitten. Helsinki: Tilastokeskus. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.11.2018. Saatavissa: http://www.stat.fi/til/vpa/2017/01/vpa_2017_01_2018-11-21_kat_003_fi.html [viitattu 14.1.2021].

Takanen, H. 2012. Savonlinnan Taidelukion musiikillinen anti opetussuunnitelman ja musiikkilinjan abiturienttien näkökulmasta. Jyväskylän yliopisto. Humanistinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201212213402> [viitattu 26.3.2021].

Tervaniemi, M. 2010. Musiikki ja muusikkous aivoissa. Teoksessa Louhivuori, J. & Saarikallio, S. (toim.) Musiikkipsykologia. 2. painos. Jyväskylä: Atena, 57–63.

Tuomikoski, M. 2017. Kitaransoiton opettaja kertoo, miten musiikkia opitaan korvakuulolla: "Nuottien pitäisi olla viimeinen oljenkorsi". WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://yle.fi/uutiset/3-9553292> [viitattu 30.10.2021].

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus. Saatavissa: <https://kaakkuri.finna.fi/> [viitattu 24.3.2021].

Vitikka-Koponen, P. 2019. Sosioekonomisen aseman, musiikkiharrastuksen ja psyykkisen hyvinvoinnin yhteydet. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201909023986> [viitattu 20.1.2021].

HAASTATTELURUNKO

Haastetaan haastateltava pohtimaan omaa harrastuneisuuttaan kolmella eri tasolla: mennyt-nykyhetki-tuleva

1. Milloin koet aloittaneesi musiikin harrastamisen?

TEEMA: MUSIIKKIHARRASTUKSEN ALOITTAMINEN

2. Varhaisimmat muistosi musiikin parissa?
 - a. Miten musiikki on näyttäytynyt kotona?
 - a. Miten siihen on suhtauduttu?
 - b. Onko sen pariin kannustettu?
 - b. Ensimmäinen soittimesi (voi olla myös laulaminen, tietokone tms.)
 - a. Soitatko samaa soitinta edelleen?
 - b. Miksi juuri se soitin?
3. Miten olet opetellut soittamaan (YouTube, Rockway.../nuotit, tabit, korvakuulolta...)

TEEMA: OPISKELU TAIDELUKIOSSA

4. Miltä musiikin opiskelu on tuntunut?
 - a. Onko jokin ollut helppoa?
 - b. Onko jokin ollut vaikeaa?
5. Koetko harrastamisesi jotenkin muuttuneen Taikkarin aikana?
6. Millaisia tavoitteita sinulla on musiikin harrastajana?
 - a. Oletteko keskustelleet tai miettineet niitä yhdessä opettajan kanssa?
7. Missä asioissa olet tarvinnut Taikkarissa ohjausta tai tukea soittoharrastuksessasi?
 - a. Onko ohjaus/tuki vastannut tarpeita?
 - b. Mitä kaipaisit lisää?
8. Miten koet opintokokonaisuudet/aiheet
 - a. Missä tarvitsisit opetusta lisää?
 - b. Puuttuuko mielestäsi jotain?
9. Onko Taidelukio vastannut odotuksiasi?
 - a. Miten?

10. Mikä on ollut tähän mennessä parasta tai antoisinta opinnoissasi?
- Keikat, matkat, muut tuotannot?

Peilataan opintoihin: Instrumenttiopinnot, Musiikin teoria ja säveltapailu, Musiikin historia ja kuuntelu, Yhteismusisointiaineet/bändit/kuoro..., Musiikkiteknologia, Sävellys & sovitus

TEEMA: ILMAPIIRI, VERTAISOPPIMINEN & VERTAISTUKI

11. Millaisena koet musaopiskelijoiden keskuudessa vallitsevan ilmapiirin?
- Yleisesti/opinnoissa/bändeissä
 - Vieläkö on jazzareita, poppareita ja hevareita?
12. Kokeilukulttuuria vai purismia
- Onko tilaa kokeilla uutta?
13. Koetko saaneesi tukea kanssaopiskelijoilta? Esim.
- Soittoteknisesti?
 - Uuden idean kanssa?

TEEMA: TAIDELUKION JÄLKEEN

14. Miten luulet musiikkiharrastuksesi näyttävän Taikkarin jälkeen?
- Millaista roolia musiikki näyttelee?
 - Missä näet itsesi 3 (tai 5) vuoden kuluttua?

Tutkimuskysymykset: Millaisia tuen tarpeita nuorilla muusikoilla on Savonlinnan taidelukiossa? Millä tavoin Savonlinnan Taidelukiossa opiskelu on vaikuttanut opiskelijoiden harrastuksen luonteeseen? Millaisia kokemuksia nuorilla muusikoilla on musiikkiharrastuksesta?

Tutkimusongelma: Miten nuoret muusikot haluavat tulla tuetuiksi?